

ROARS KILDE

ROSKILDENSER-SAMFUNDET

ROARS KILDE

ÅRSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

Nr. 49 – OKTOBER – 1967

Til skolen!

*Ved Roskildenser-Samfundets
50 års jubilæumsfest 1966.*

Vor skole i Roskilde by –
du trofaste, ældgamle amme,
der, selv om din kjole blev ny,
i hjertet er stadig den samme –,
fra danmarkshistoriens gry
du værned' den hellige flamme,
som tændtes af engelske klerke.
Her planted' de korsets mærke,
mens hærgende horder fra Norden drog ud
og lærte de saksere, frankere, briter
respekt for Rollo og Knud.

Bag murene lave og grå –
i ly af den knejsende kirke
med spirene op i det blå –
du øved' stiltørdigt dit virke,
mens langt over fjorden du så
til Boserups bøge og birke.
En kube, hvor bierne summed'.
Det dured' bestandig i rummet
af sjællandske stemmer, der messed' i kor,
og terped' hebræisk og græsk og latin,
så man knapt kunne høre et ord.

Til tider blev kuben for trang.
Så hændte det, murene sprængtes,
og sværmende tanker sig svang
ad baner, hvor før ikke tænktes.
Friheden afløste tvang;
men stadig dog peblingen længtes.
Først, da han fik sig en søster,
og koret fik lysere røster,
fandt sangen det levende livs melodi
i sundt kammeratskab – piger og drenge,
befriet for sløvt slaveri.

Hver sommer forlader et kuld
af smilende piger og svende
din kube; men kuben er fuld,
før somren' er gået til ende.
Så rig er den sjællandske muld,
at ploven den stadig kan vende.
Ja, årene kommer og svinder.
Længsel forvandles til minder.
Og minder en mørtlen, – men dåd er de sten,
der gennem århundreder rejste vor skole.
Vi bygged' den alle som een.

For skolen er mer' end et hus
og alt, hvad et hus nu kan rumme.
Vi lytter til skumringens sus,
når kuben er ophørt at summe,
og hører konkylie-brus
af stemmer, der ej vil forstumme.
Dér taler de henfarne sjæle
til dem, der endnu ej fik mæle,
og blander sig ind i de levendes kor:
en treklang af fortid og nutid og fremtid –
skolen, der lever og gror.

Holger Rørdam.

Danmarks eldste lærdomssæde

Nedenstående artikel er ligesom overskriften norsk, og årsagen er følgende. Eli Reimer (student 1924) er gift med den norske overlæge, Ragnar Steinert, der ved læsningen af dr. Ada Bruhn Hoffmeyers bog: „Artibus ingenuis. Roskilde Katedral-skole gennem tiderne“ blev inspireret til en omtale, der blev offentliggjort som kronik i det norske hovedstadsblad „Morgenbladet“ 21. december 1966. „Roars Kilde“ har fået forfatterens venlige tilladelse til at bringe den fortrinlige artikel, som det vil glæde alle roskildensere at læse.

Dr. phil. Hoffmeyers 342 siders verk om Roskilde lærde skole øker yterligere litteraturen om dette Danmarks eldste lærdomsete – snart 1000 år gammelt

(hvis vi fastslår Harald Blåtanns omvendelse ca. 968 som året for dets tilblivelse). Da døptes kongen – „den Harald som vant seg all Danmark og Norge og gjorde dannerne kristne“. Slik vet Jellingstenens runer å berette.

Skolens bygninger er i århundrenes løp revet ned – flyttet rundt – reist på nytt – men alltid innunder domkirkens tunge skygge.

Kong Harald bygget en trekirke der domkirken står idag. Den stod til ca. 1030. Senere kom kirker av sten. Ingen vet når den nuværende bygdes og av hvem. Heller ingen vet når skolen blev grunnlagt. Sandsynligvis tidlig. Hovedkirken og de mange småkirker omkring hadde sikkert et stort behov for unge

prester. Der romerriket brøt sammen, vek kulturen – men ikke overalt og absolutt. I tidens fylde trengte den klassiske dannelse igjen innover et herjet Europa, denne gang formidlet av kirker og klostre. Alt i det 7. årh. fantes klosterscholer. Senere kom domskoler knyttet til domkirkerne. Mange av disse skoler dannet et par århundrer senere grunnlaget for de første universiteter.

Men Norden lå etter Først ca. 1020–22 ble residensbyen Roskilde også bispesete og dermed det kulturelle sentrum i Danmark. På høyden av sin makt eide Roskildebispen 3000 gårder omkring i Sjælland, dvs. hver 4. bondegård på øya foruten 20 andre hovedgårder. I årlig tiende fikk han 10 000 tønner korn. Han var Nordens rikeste prelat. Roskilde var en by av kirker. Foruten domkirken fantes elleve sognekirker og 5 klostre innenfor bymuren.

Fra Roskilde utgår flere av landets ledende menn, tildels med internasjonalt ry. Dit kom elever fra hele Norden. Fra domskolen selv drar lærelysten ungdom til Europas berømte universiteter – Paris, Montpellier, Bologna, Hildesheim, Salerno. De vender tilbake med en magister- eller doktorgrad for å overta kirkens og statens høyeste embeder. To ganger var skolen på tale som universitet.

En rik tid opplevet kirke og skole under Svend Estridssønn da Vilhelm var biskop. Om ham er det sagt at han var heftig av sinn, i stand til å kue de mektige og skånselsløs når han ble vred. Det fikk kongen føle da han etter et kirke drap ble nektet adgang til messen. I kne på kirkens terskel og i bodsklær måtte han skrifte sin synd. Og kong Sven var ingen ringe mann. Men stor hærfører var han vel ikke. Han tabte alle sine slag. Når dr. Hoffmeyer forteller at han slo norskekongen Magnus den Gode på Lyrskog Hede da er hun nok svært på villspor.

Magnus vant det slag, som var mot venderne og ikke mot kong Sven.

Det 12. århundrede er Danmarks storhetstid. Da var Valdemar den Store konge, og Absalon av Hvidenes mektige slekt satt som biskop i Roskilde, når han da ikke førte de danske hærer i seierrike felttog.

For også geistligheten førte sverd den gang. I slaget ved Fodevig i 1134 falt 5 bisper, blandt dem selveste Roskildebispen Peder. Hans eftermann var Eskild – Danmarks største politiker den gang – klok, lærd og bereist – kanskje den første danske med internasjonalt ry. Han fikk cisterciensermunkene til Danmark og anla Esrum kloster.

Da levet også Saxo, dansk middelalders fremste litterære navn. Både han og Absalon var sannsynligvis elever av domskolen. Derfra kom også domkapitlets læge, den lærde Henrik Harpestreng, som lenge før Nobelprisen gav lever ved pernicios anemi.

Her gikk brødrene Suneson. Den ene ble biskop i Roskilde – den annen og mest berømte – Anders – erkebiskop i Lund. Det var i hans armer det rødhvite Dannebrog sank ned fra himmelen under slaget ved Lyndanise. Anders ble særlig berømt for diktet om verdens skapelse i 12 bind. Det skal ha vært tung kost. Glem heller ikke forfatteren til den berømte Roskildekrøniken fra ca. 1140 – et uhyre viktig kilde-skrift.

To flinke elever var Jakob Erlandsen og Jens Grand. De ble senere begge biskoper i Roskilde og erkebiskoper i henholdsvis Lund og Bremen. Erlandsen var en Absalons jevnbyrdige. Han gav av sin formue midler til 12 disiplers opphold ved domskolene i Roskilde og Lund.

Begge prelater kom på grunn av strid med kongen i fengsel og landflyktighet. Jens Grand førte en årelang prosess mot ham – og vant. Erkebispens minne har vært forkjetret i Danmark, men blir nu rehabilitert.

Morten Mogensen – også roskildenser – hadde den sjeldne teologiske doktorgrad fra Paris. Hans verker ble brukt som lærebøker ved Europas universiteter. Han var kongens kansler og forsvarer i prosessen mot Jens Grand.

I det 14. årh. avtar strømmen av studenter til Paris. Man foretrekker Tyskland. Nu var Peder Jensen Lodehat biskop i Roskilde. Han var også dronning Margrethes kansler og deltok i unionsmøtet i Kalmar. Margrethe skylder forresten ham sitt livested i Roskilde domkirke.

På denne tid diskuterer man planene om et dansk universitet knyttet til domskolen i Roskilde eller Lund. Det ble residensbyen København, men Roskildebispen ble universitets kansler.

Denne forbigåelse til beste for København er det første varsel om at domskolens storhetstid ebber ut. Reformasjonen er det neste.

Hvordan hadde domskolens disipler det den gang? Temmelig ufyselig. Mange var meget fattige – alle ble mishandlet. Ris og stokkeslag mot rygg og fingre var dagligdags. De fattigste – peblingene – tigget mat ved dørene. De eldre elever – kapell- og korskolarene – sang i kirkene og fikk lit uttkomme av det. Noen geistlige var forpliktet til å ha et par elever til gratis middag. En del gratisplasser var opprettet av kongen og enkelte rike geistlige.

Religionen gjennomsyrt all undervisning. Latinen hersket. De eldste elever hadde ikke lov til å bruke morsmålet seg imellom. Først senere kom gresk og hebraisk. Domskolene hadde gode biblioteker, men bøker var kostbare – håndskrevne på pergament. De var lenket til bordene med kjetting.

Alt måtte pugges – private lærebøker eksisterte ikke. Da bogtrykkerkunsten var oppfunnet, ble det anderledes. Elevene satt i den felles skolestue – hver klasse i sitt hjørne. Først i 1775 fikk man kakkelovner. Hvis kulden var

særlig ille, samledes man om varmebeckenet i lærerens rom. En elev beretter om hvor redselsfullt det alltid stinket fra lærerens natmøbel.

Begynnelsen av det 16. årh. var en urolig tid. Kirkens innflytelse var svekket. Humanismen, som avløste skolastikken, var nærmest indifferent. Reformasjonen kom som en både religiøs og sosial revolusjon. Da Konstantinopel falt, strømmet greske lærde vestover. Interessen for antikken ble vakt. Gresk og hebraisk blir skolefag. Luthers og Melanchtons tanker preger skolen. En dyktig skolereformator var Kristiern Pedersen – elev av Roskilde domskole. Som en av de få krevet han en mer hensynsfull behandling av elevene. Han utgav bl. a. Saxo og Kristian den 3. bibel og var Kristian den 2. en trofast tilhenger helt til „the bitter end“.

I tiden til 1530–33 kom Paul Helgesen som læsemester til Roskilde. Planen var sannsynligvis å gjøre domskolen til et katolsk universitet med Helgesen som kansler. Endnu var jo ikke den katolske geistlighet blitt helt tannløs. Paul Helgesen var en lysende begavelse – „Danmarks skarpeste hjerne,“ er han blitt kalt. Oprinnelig sympatiserte han med Luther, men slo om etter riksdagen i Worms. Etter Stockholms blodbad ble han også kongens fiende.

Forholdet mellom den katolske kirke og Luthers tilhengere var nu overordentlig spent. Klosterstormen var begynt. Paul Helgesens farligste motstander var Hans Tausen, som han forgjeves forsøkte å få brent som kjetter. 5 år senere satt Hans Tausen i Paul Helgesens embede. Denne forsvant plutselig. Han etterlot seg Skibby-krøniken – et av de betydeligste danske kildeskrifter. Det ble funnet skjult i en mur og ender midt i en setning. Paul Helgesen har nok hatt travelt med sin flukt.

En berømt samtidig var også Niels Hemmingsen, som en gang gikk fra dør til dør i Roskilde og bad om mat. Nu var han doktor og professor i teolo-

gi. Han øvet en betydelig innflytelse på dansk skolevesen. Reformasjonen felte også ham. Han ble avskjediget i 1579, men levde ennå 20 år i Roskilde, æret og besøkt av lærde i inn- og utland. Men denne prektige professor var en slem koneplager. Jeg siteter fra et brev: „Det er kjent nok at du har mishandlet din hustru, slått henne, trukket henne i hårene og tvunget henne til å la seg kysse av dine svirebrødre.“

Med reformasjonen fulgte et kulturelt forfall. Skolene ble avfolket, bisper avsatt, prester mangelvare. Roskilde – „denne papismens by“ – ble redusert til provinsby og skolen til en vanlig latinskole. Lærerne sultet på ussel lønn. Kirkegodsene ble konfiskert. Overalt flammene heksebålene i det 16. og 17. årh. Hele sogn ble tømt for kvinner. I Roskilde satt Sjællands første protestantiske biskop Peder Palladius – en mildkjær Herrrens refser. Med stolthet og glede beretter han om de 52 kvinner han fikk brent på Als.

Adelen og velstående borgere sendte sine sønner utenlands – til de glimrende jesuitterskoler. De kom tilbake som huslærere og dosenter, farlig infisert med katolsk kjetteri. Myndighetene reagerte med forbud mot utenlandsreiser i studieøyemed. Også universitetet var mistenkt. Professor Hans Povlsen Resen fikk diktatorisk makt og gikk dratisk frem. Prester og professorer fikk avskjed uten nåde og pensjon. Foreldre, som sendte sine sønner til jesuittiske skoler, fikk bot og fengsel – sønnerne ble utvist.

I 1625 bryter annen elendighet inn over Danmark. Man kommer med i 30-årskrigen, Jylland blir besatt. Senere følger Revansjekrigen - Den skånske krig – Den store nordiske krig. Roskilde latinskole kom også ut i hardt vær. En ny skoleordning tok fra den navnet katedralskole – et navn den hadde båret i 800 år. Nu var det virkelig fare for at den ville synke ned til et middel-skolenivå. Heldigvis ble bestemmelsen omgjort noen år senere.

Det er nu langt mellom de fremtredende menn – både blant lærere og elever, men de berømte rektorer Peder og Casper Schade – far og sønn – skal nevnes. Likeledes Bernhard og Christian Schnabel – også far og søn. Den siste gjennomførte skoleforordningen av 1739 midt i en tid, da kampen stod mellom den gamle lutherske skole med latin og katekismus og den nye rasjonalistiske ånd. 100 år senere skrev rektor Søren Bloch det uhyre lærde verk: Roskilde Domscoles Historie. Av patriotiske grunner skal vi også minnes nordmannen Henrik Steffens – først elev ved skolen, senere professor og poet. Hans største bedrift var allikevel at han inspirerte Oehlenschläger til diktet: Gullhornene.

Ned gjennom århundrene gir elevtallet og lærerpersonalets størrelse et godt inntrykk av skolens stigen og dens fall. I middelalderens glanstid skal den angivelig ha hatt 900 elever. I 1761 var tallet sunket til 27 elever, og i 1739 hadde skolen bare 4 lærere. I dag blomstrer den gamle skole – den er til og med sprengt av store ungdomskull. Dr. Hoffmeyer sier i sitt forord, at denne bok er blitt en slags gravskrift over den gamle skole. Så galt er det nok ikke. Ganske visst skal skolen flyttes og denne gang langt utenfor det eldste Roskildes snevre grenser. Men Roskilde katedralskoles navn – dens historie – dens berømmelse – følger med.

Ragnar Steinert.

Skolen omkring århundredskiftet

I 1956 udsendte ambassadør Eduard Reventlow (student 1901) sine erindringer: „I dansk tjeneste“ og året efter gesandt Bolt-Jørgensen (student 1900) sine: „Med Sabel og Kårde“. Sidstnævnte skriver i sit forord: „De to erindringsbøger er skrevet ud fra helt forskellige forudsætninger, lensgrevens traditionspræget med statsmandsmæssigt overblik, min mere bramfri og personlig“. Denne karakteristik dækker også de to forfatteres skoleminder, som „Roars Kilde“ herunder tillader sig at aftrykke, - i deres forskellighed, der bekræfter sandheden i det gamle ord: Det sete afhænger af øjnene, der ser.

Begge forfattere er afdøde ved døden. Reventlow i 1964, Bolt-Jørgensen i år.

Først Reventlow:

Jeg dimitterede som student fra Roskilde Katedralskole i 1901. Skolens rektor Marius Krarup, der selv underviste i latin, var i stand til at skabe respekt uden at vise særlig strenghed, og vi drenge holdt alle af ham og anerkendte hans retfærdighedssans. På skolens bygning stod inskriptionen: Non scolae, sed vitae discimus.*) Vi vidste naturligvis, hvad det betød, men lagde næppe videre ind deri. Først senere i livet er inskriptionens sandhed gået op for mig, og samtidig har jeg på en helt anden måde end under min skolegang forstået, hvor prægtige mine lærere var - kundskabsrige, tålmodige og nøjsomme. Flere af dem var, foruden rektor selv, fremragende lærde i deres fag, f. eks. filologen Kristian Mikkelsen, tysklæreren Jacob Krarup, der senere blev rektor på Herlufsholm, samt overlæreren i naturhistorie og botanik

*) Her husker forfatteren forkert. Som bekendt står der: Artibus ingenuis.

C. C. Christensen. Erfaringen har lært mig, at en god lærer udøver indflydelse hos sine elever helt op i disses høje alder. Måske var det bevidstheden herom, der gav vore lærere tålmodighed til at udføre et så opofrende arbejde for os. Klarest i min erindring står rektor Krarup, og mine taknemmelige følelser koncentrerer sig om ham. Han opmuntrede mig, når han syntes, der var grund dertil, og søgte at hjælpe mig til at bekæmpe mine fejl og særheder. Navnlig kom han tit tilbage til det, han kaldte min „reserverthed“. Intet er imidlertid vanskeligere at rette end en særhed, der er ganske ubevidst, og om hvilken det gælder, at man selv slet ikke forstår, at den kan tillægges en. Rektor har dog sikkert haft ret. I hvert fald ved jeg, at jeg også senere i livet har givet indtryk af for stor „reserverthed“. Hver gang dette sagdes mig, er jeg blevet lige forbavset, eftersom denne fejl efter min bedste overbevisning ikke svarer til nogen indre kulde eller til en afstumpethed i mine følelser.

Skolefagene faldt mig let, bortset fra regning, matematik og til dels gymnastik. En af mine lærere i sidstnævnte fag havde til vane at spørge, hvad jeg helst ville være: en bede blandt grever eller en greve blandt beder, et spørgsmål, der ikke er så let at besvare.

De venskaber, jeg sluttede med nogle af mine skolekammerater, har holdt hele mit liv igennem. Mine nærmeste venner var Niels Peter Arnstedt, der senere en tid lang tjente som gesandt i Warschau og Cairo, Martin Poulsen, som var søn af daværende domprovst, senere biskop i Viborg, A. Poulsen, og som selv blev præst, Ove Frederiksen, nu overretssagfører, Bolt-Jørgensen, der ligeledes kom i udenrigsministeriets tjeneste, og Georg Koes Brøndsted, nu afgået lektor.

Bolt-Jørgensen skriver:

Sommeren 1894 blev jeg uden vanskelighed optaget på Roskilde Katedralskole i 1. studerende klasse. Det var en lille skole, kun 110–120 elever, fordelt på 6 studerende klasser og 4 realklasser. Selv har jeg aldrig været i klasser over et dusin elever. Det var imidlertid en skole i dyb tornerosesøvn. Vel var der nogle dygtige lærere, men alt for mange var præget af det århundrede, der var ved at rinde ud. Otte lærere delte fagene i vor første latin-klasse, og jeg tvivler på, at bare een af dem ved en moderne psykoteknisk prøve ville have bestået med et „egnet til lærergerning“. Alligevel var to meget dygtige lærere, en var særdeles velbevaget, kunne holde diciplin, men var helt ligeglad, om eleverne lærte noget i hans fag, hvoraf det ene var latin, tværtimod gjorde han alt for at gøre de svagere ånder ked af det, så de gled over i realklassen. De andre fem var alle sammen originaler, hvis undervisning og behandling af eleverne –

ja, og disses optræden over for lærerne, måtte synes den utrolig, der ikke oplevede det. Den gang tog vi det imidlertid kritikløst som en skæbnens tilskikkelse, men drev skånselsløst den spøg, som traditionen bød.

„Oh, hr. Muusmann“.

Et enkelt mere harmløst eksempel kan ingen krænke. Adjunkt Muusmann, fader til forfatteren Carl M. M. var overvejende fransklærer. Han havde anlagt Napoleon den 3. skæg og optrådte i det hele med en vis fransk elegance, – dog let usoigneret, som mange af datidens tobaksrygende herrer med skæg dengang var. Der havde i skolen, uvist hvordan, udviklet sig den tradition, at en dreng, der tiltalte adjunkt Muusmann, skulle begynde sin henvendelse med et „Oh! Hr. Muusmann, og så fortsætte i en let syngende tone. Det faldt helt naturligt, at også vi 12-årige småfyre fulgte skik og brug, uden at der skete påtale.

I skolen spillede karaktererne en stor

1. række f. v.: adjunkt *Mathiesen*, overlærer *A. Heise* og adjunkt *Muusmann*, rektor *Krarup*, overlærer *C. A. Petersen*, adjunkt *Rudolph Bay* og adjunkt *G. Lassen*.
2. række f. v.: gymnastiklærerne *Hansen* og *Enevoldsen*, adjunkt *Wieck*, kantor *Jähnigen*, kaptajn *v. Balslöw*, adjunkt *Kr. Mikkelsen* og adjunkt *Chr. Hansen*.
3. række f. v.: adjunkterne *Glahn*, *Hoffmeyer-Hansen* og *Schoustrup*.

rolle. Med visse mellemrum blev de talt sammen. Det viste sig så, at jeg allerede ved første sammentælling blev nummer eet, og den stilling holdt jeg ubesværet gennem de fire såkaldte småklasser, dog med undtagelse af en periode i 4. klasse, hvor den senere statsadvokat Viggo Brummer Thomsen rykkede op på duksepladsen.

Indtil 4. studerende klasse var jeg ganske flittig, uden dog at være nogen ug-dreng. Jeg klarede pænt 4. klasses hovedeksamen og dermed det svælg, der dengang skilte gymnasieklasserne, 5. og 6. klasse fra den øvrige skole. I det ydre markeredes forskellen ved, at disse klasser havde til huse i den såkaldte nye bygning, hvor eleverne i småklasserne kun tålttes i de særlige klasseværelser for zoologi og fysik og ved lovsangen mandag morgen og lørdag eftermiddag i solennitetssalen. Man begyndte at føle sig som herre i åndernes rige, lærerne undtagen rektor og overlærer Hauch sagde De til os, og karaktergivningen afløstes af vidnesbyrd.

Andreas Vindings skæbne.

Selv om vi var det nittende århundredes sidste studenterhold, som Roskilde Katedralskole dimitterede, kan det på ingen måde siges, at vi var prægede af det, man forstod ved „fin de siècle“ ånden – om da overhovedet af nogen ånd. Den i klassen, der havde haft sindet åbent for tidens litterære og moralske frisind, havde netop derfor måttet forlade os i efteråret 1899, nemlig Andreas Vinding. Når henses til Vindings senere betydning som journalist og forfatter, falder det naturligt at fortælle lidt derom. Det vil erindres, at han i 1942 udsendte „Sorgløse tider“ – en mindebog så charmeyldt, at den må bevæge sindet hos en samtidig, selv om denne hørte til de lidt foragtelige, „som passer sine eksaminer og langsomt men støt besætter stillingerne“. Bogen er så munter og elskværdig,

at det må springe i øjnene, når der skrives følgende:

„Overlærer Adam Hauch stormede op og ned gennem katedralskolens gård i sine stumpe bukser og med spyttet frådende om munden. Han var medindbyder til det sædelige protestmøde i Koncertpalæet mod Edvard Brandes skuespil: „Det unge Blod“. Jeg afskyede ham med al den foragt, en skoledreng føler for en overløber, der har svigtet sin overbevisning for et embedes skyld“.

Jeg har i sin tid sagt fra, da foranstående linjer fremkom i en kronik i „Politiken“. Hauchs naturel var sådan, at han vel kunne skifte overbevisning, men den, han havde, måtte til enhver tid komme til udtryk uden fedtede hensyn. Den overlærer Hauch, som regelmæssigt om søndagen med sin familie indtog sin plads i domkirken, var ikke øjentjener, men heller ikke den samme mand, der tidligere havde været leder af en frisindet skole på Frederiksberg.

Men Vinding havde en god grund til at være bitter. Han oplyser selv, at han blev „taget ud“ af Sorø Akademi, „fordi jeg befandtes læsende Peter Nansens Maria“. Han kom så til Roskilde og ind i den 5. klasse, som jeg rykkede op i 1898. Da var vi ikke så fremmelige, selv ikke de to, der anså sig for mest radikale, Arthur Fang og Magnus Rosleff, skønt de vel forstod ham bedst.

De to øverste klasser havde som andre skoler en klub „Hroar“, der mødtes hver lørdag. Her blev holdt mærkelige foredrag, og klubbens blad oplæstes af redaktøren. Det første år var Johannes Fog-Petersen, den senere stiftsprovst i Odense, formand, og næste år afløste Vinding ham. Samtidig blev Hauchs søn Adam redaktør. Ham påhvilede det at renskrive kammeraternes bidrag til bladet, og det medførte katastrofen. En dag så jeg rektor Krarup lukke sig ind i skolen, ledsaget af en

høj herre med fuldskæg. Det var pastor Vinding fra Lille Hedinge, der i hast var blevet tilkaldt med det resultat, at Andreas også blev „taget ud“ af vor skole. Samtidig blev klubben „Hroar“ forbudt for resten af skoleåret. Det kom så frem, at Adam ufor-sigtigt havde ladet bidragene til et nummer af bladet ligge på sit skrivebord, hvor hans fader under hans fravær havde fundet det. Herimellem var noget, som Vinding havde skrevet, og sandsynligheden taler for, at overlærer Hauch i det har sporet en skadelig på-virkning af netop den litterære retning, som han bekæmpede. I sin op-hidselse er han så styrtet til rektor, der har ment at måtte skride ind som nævnt. At overlærerens optræden her var lidet flatterende, og at begge de lærde herrer fejlede ved at gøre en myg til en elefant, er ubestrideligt. Klassens moral havde nok klaret sig, selv om også Vinding endnu i resten af skoleåret indtil artium havde fået lov til at ytre sin begejstring for Georg Brandes, Herman Bang, Peter Nansen m. fl. Vi kammerater var da også op-rørte over det urimelige overgreb og holdt i protest friluftsmøder i „Brude-engen“ – på skolen måtte vi jo ikke

mødes, – men det kunne kun blive til et knips i bukselommen. Andreas Vindings skæbne var afgjort. Han sagde os farvel og kom på et studenterkursus i København.

Dengang var der ingen piger i kate-dralskolen, men jeg ved, at en lærer-datter og en anden ung dame søgte ind i vor 5. klasse. Kultusministeriet afslog, og med den bestemmelse var klassen med skam at melde tilfreds. Det bør dog ikke udlægges som nogen principiel uvenlighed mod det andet køn, som tværtimod var meget på-skønnet.

Nogen dybere indflydelse på min ud-vikling kan skolens lærere ikke siges at have haft. Måske var jeg en dreng, som det ikke var så let, hverken for forældre eller lærere, at indvirke på. Med mine klassekammerater kom jeg godt ud af det. Det har glædet mig gennem årene at kunne holde forbin-delse med professor C. Q. Bay, direktør Arthur Fang og oberstløjtnant H. A. V. Hansen. Mine nære venner fandt jeg blandt yngre skolekammerater: arkitekt Harald Hauberg, minister Peter Arnstedt, og lensgreve Reventlow; for disses trofasthed er jeg taknemmelig.

50 års jubilæet

Den 28. oktober 1966 fyldte Roskildenser-Samfundet 50 år, men jubilæumsfestlighederne blev af naturlige grunde udskudt til næste dag, der var en lørdag.

Forud var gået grundige overvejelser om formen for festligholdelsen af jubilæet. 25-års dagen i 1941 blev fejret ved en middag i Håndværkerforeningen i København, men tiden er blevet en anden, og bestyrelsen vedtog derfor at markere det skarpe hjørne med arrangementer, som alle medlemmer kunne deltage i: en domkirkekoncert om eftermiddagen - i Roskilde skoles tegn - med påfølgende „åbent hus“ på skolen, og en aften med taler, sange, musikalsk underholdning, filmforevisning og dans i hotel Roars store sal. Ideen viste sig at være rigtig, tilslutningen var stor, og jubilæet blev i alle henseender en succes.

På skolen og ved rektorboligen var flage- ne hejst fra morgenstunden, og i spisefrikvarteret gav Roskildenser-Samfundet wienerbrød til alle skolens elever.

Mange dagblade omtalte jubilæet, og i Roskilde Tidende gav formanden på fest- dagen et rids af skolens historie. Artiklen bringes andet sted i bladet.

For yderligere at markere jubilæet udad- til var domkirkekoncerten gjort offentlig med gratis entre og program. Kirken var fyldt, og koncerten blev en oplevelse. Roskildenser-Samfundet skylder ikke mindst skolens musyklærere tak herfor. Med stor velvilje havde de instuderet et righoldigt program med skolens forskellige kor, som de på skift dirigerede.

Domkirkekoncerten.

Vi giver ordet til Roskilde Tidendes mu- sikanmelder:

„Når et skolesamfund, der bygger på en katedralskole med en henved 1000-årig til- knytning til Roskilde Domkirke, holder ju- bilæum, føles det naturligt, at man mar- kerer dette tilhørsforhold med, som i lør- dags, en eftermiddagskoncert i den samme kirke.

Mange store navne er knyttet både til skolen og til kirken i deres egenskaber af domorganister, komponister, sanglærere, elever og salmedigtere, således som det fremgik af det smukt trykte program, hvori ikke alene alle tekster, men også de enkelte numres relation til kirke og skole var med- delt.

Domorganist *Helvig Larsen* indledte med en fin orgelfantasi over folkevisen „Dron- ning Dagmar ligger i Ribe syg“, komponeret i 1839 af domorganist Hans Matthison- Hansen.

Koncertsangerinden *Ruth Thunbo* fra domkirkens kor sang akkompagneret af *Hel- vig Larsen* salmen „I Jesu navn“. Den er for- fattet af Johannes Friderichen, der var rek- tor ved Roskilde Katedralskole fra 1638- 1641, en dejlig og ligetil melodi fra samme tid. Ruth Thunbo sang den smukt og enkelt med klokkeren stemme.

Camillo Carlsen (1876-1948), domorga- nist ved Roskilde domkirke og mangeårig sanglærer ved Roskilde Katedralskole, hav- de en omfattende produktion af orkester- musik, kammermusik, sange, orgelværker etc. Af ham var den næste: „Jesus, Herre, på dit ord“, kirkearie for sopran med obligat violin og orgel. Det er et yndigt stykke, der blev udført fint og nænsomt af *Ruth Thun- bo*, *Helvig Larsen* og den dygtige amatør- musiker *Mogens Eskildsen* på violin.

Også Camillo Carlsons efterfølger, dom- kantor Emilius Bangert (1883-1962) var sanglærer ved skolen og en alsidig kompo- nist, bl. a. af den smukke aftensang „Nu længes alle skygger“, som Ruth Thunbo sluttede sin afdeling med.

Bangert var den sidste, der var domorga- nist eller kantor og sanglærer ved Roskilde Katedralskole. Nu er der cand. mag.'er i musik, hvoraf skolen har tre, samt en orga- nist. Det må siges at være meget flot med hele fire sanglærere, når de i Jylland suk- ker efter sanglærere til gymnasierne, men heldigt for skolen.

Disse fire: lektor Håhr, adjunkterne Hau-

ser og Kit Bisgaard samt organist Frello, skiftedes til at dirigere skolens forskellige kor, hvoraf det mindste, musikliniekoret, lagde for med „Ave Maria“ på en interessant moderne melodi af Bernhard Lewkovitch. Den samme „Ave Maria“ er blevet sunget, omend på en anden melodi, af peblinge fra Roskilde Katedralskole ved den årlige mindehøjtid i domkirken for dronning Margrethé på hendes dødsdag just den 28. oktober. Koret sang den med fin musikalsk fornemmelse og et særdeles smukt piano.

Igen en melodi af Matthison-Hansen, den flotte „Fra Issefjorden det bruser“, som koret fik en god klang på. „Gamle“ elever fra skolen, d. v. s. to lovende unge piger på vej mod en kunstnerbane, var også på programmet. *Marianne Plesner* satte sig dejligt uanfægtet ved sin cello oven for kortrappen og spillede solo tre satser af J. S. Bachs suite nr. 3 i c-dur: Courante - Sarabande - Bourrée. Særlig den sidste var god, morsom i sine spring ved hver passages afslutning.

Den anden solist var *Merete Hjortso*, hvis udvikling vi har kunnet følge: fra stor skolepige med en usædvanlig stemme, til hun kom under rigtig stemmepleje og til nu, hvor hun er midt i sin professionelle uddannelse. Som altid var det en fryd at høre hende, akkompagneret af Helvig Larsen, både i den gamle „Den mørke nat forgangen er“, af Hans Chr. Stehn, født i Roskilde 1544 og dimitteret fra skolen 1562, og i den aldeles fortryllende arie fra Haydns oratorium „Skabelsen“ om fuglene „ørnen, der svinger sig stolt, lærken, forelskede duer, nattergale, alt er jubel“, også musikken.

Et pigekor, dannet for lejligheden, sang kønt Weyses aftensange „Dagen går med raske fjed“ og „Bliv hos os“. Weyse komponerede de fleste af sine morgen- og aftensange i Roskilde.

Blokfløjteorkestret på 10 medlemmer med alle fløjter repræsenteret, spillede under ledelse af lektor *Håhr Palestrinas* „Ricercares“, en imitationsform, særlig brugt i det 16. og 17. århundrede. Det er et dygtigt orkester, der viser, hvor langt man kan

nå i kammermusik med det populære blokfløjtespil.

Skolens kæmpekor på næsten 120 medlemmer sluttede koncerten med Anton Bruckners „Locus iste“, Hugo Distlers „Lob auf die Musik“ og endelig Telemanns 117' Psalm „Laudate Jehovam“, den sidste med ledsagelse af strygere og klaver, et strålende og festligt punktum på en helt igennem smuk koncert“.

Fra domkirken strømmede de gamle elever over på skolen, hvor der i dagens anledning var åbent hus. Der var tændt lys i alle vinduer, og drengeorkestret „Roskilde Borgervæbning“ i farvestrålende 1700-tals uniformer musicerede i skolegården.

Bestyrelsen var til stede i solennitetssalen og havde her den glæde at modtage både blomster og andre gaver i dagens anledning.

Festaften på Hotel Roar.

Om aftenen var alle medlemmer med pårørende indbudt til fest i hotel Roars store sal. Efter fællessangen: „Vær hilset, kammerater“, bød formanden velkommen og udtalte sin glæde over den store tilslutning, som jubilæumsarrangementerne havde haft. Formanden citerede Roskildenser-Samfundets formålsparagraf og mente at kunne fastslå, at den var blevet efterlevet gennem årene. Mest havde det nok knebet med at opfylde paragraffens sidste formål: at fremme, hvad der tjener til ære og gavn for skolen“, men da det var lykkedes kort før 50-års jubilæet at få afsluttet arbejdet med værket om Roskilde Katedralskoles historie og bogen udsendt, kunne Roskildenser-Samfundet fejre jubilæet med god samvittighed, også hvad dette punkt angik.

Efter formandens velkomsttale fremsagde Inge Winther et recitativ „Til skolen“ af Roskildenser-Samfundets æresformand, Holger Rørdam. Recitativet er aftrykt andet steds i bladet.

Derefter fik rektor Tolderlund-Hansen ordet. Rektor byggede sin tale over et citat fra Frantz II's gravmæle i katedralen i Nantes, sålydende: „Klogskaben lader sig inspirere af fortiden for at se fremtiden i øjnene“. Man kunne lade disse ord gælde som motto for gymnasieskolen, udtalte rek-

tor. Den angribes jævnligt for ikke i tilstrækkelig grad at være med på de nye pædagogiske noder, men det var i virkeligheden karakteristisk for gymnasieskolen i øjeblikket, at den nok havde et ungt ansigt, som vendte fremad, men også et, som vendte bagud, at den nok ville se mod fremtiden, men fandt det klogt at lade sig inspirere af fortiden. Ordene på Frantz II's gravmæle kunne også bruges som symbol på Roskildenser-Samfundet. Nogle ville nok i en sådan forening kun se det bagudvendte fysiognomi, og det var klart, at et skolesamfund i høj grad måtte leve på minderne. Når man meldte sig ind i det, var skolen allerede fortid, og de fleste blev vel medlemmer for at dyrke denne fortid. Dette kunne udarte til sentimentalitet og føre til, at man betragtede alt, hvad der var sket siden ens egen tid som lutter tilbageskridt. Man kunne f. eks. mindes kakkelovnens hygge på en sådan måde, at indførelse af centralvarme måtte betegnes som et klart tilbageskridt. Det var nu heldigvis ikke den indstilling, der prægede Roskildenser-Samfundet, der på en klog måde havde forstået både at se tilbage og fremad, både at øse af minderne og støtte den udvikling, som uundgåeligt forandrede alt det, man selv engang levede i og elskede. Rektor gjorde opmærksom på, at han kun havde været knyttet til skolen i ca. en femtedel af Roskildenser-Samfundets levetid, men at han slet ikke følte det sådan, og det var i høj grad Roskildenser-Samfundets skyld.

Gennem de årgange af „Roars Kilde“, som rektor havde fået tilsendt ved sin udnævnelse og de senere udgivne, gennem de jubilartaler, rektor havde hørt ved festerne, gennem samvær med mange gamle elever, han havde truffet i Roskildenser-Samfundet, og nu sidst gennem dr. Ada Bruhn Hoffmeyers store bog om skolens historie, havde rektor fornemmet den atmosfære, som var særlig for Roskildenser-Samfundet, en forening, der ikke alene havde et ansigt, som vendte bagud, men også et levende ungt ansigt, der spejdede fremad, ivrig for at prøve at forstå, hvad der skete og måtte ske med skolen. Hvad Roskildenser-Samfundet betød for den levende skole måtte ifølge sagens natur veje tungest for rektor, der bragte Roskildenser-Samfundet en tak herfor. Måtte foreningen fortsat lade sig inspirere af fortiden, for klogt at kunne se fremtiden i øjnene.

Efter rektors tale sang Roskilde Katedralskoles kor, dirigeret af adjunkt Michael Hauser, efterfulgt af koncertsangerinde Merete Hjortsø. Lulu Okholm sluttede den musikalske afdeling med morsomme viser til eget guitarakkompagnement.

Som sidste punkt på underholdningsprogrammet vistes skolefilm, optaget henholdsvis 1936 af Peter Wied, 1939 af Ernst Traugott Olsen og 1965 af Asker Telvad. Gensynet på lærredet med gamle lærere og kammerater fra skoletiden var festligt.

Aftenen sluttede med dans.

Årets jubilarer

S. E. & O.

50-års jubilarer

Studenter 1917, nyspr.

Redaktør, cand. jur. *Knud Bruun-Rasmussen*, Ved Stadsgraven 1, København S.

Fru *Sigrid Tonnesen*, f. *Hansen*. Udvandret.

Læge *Frants Hancke*. Afgået ved døden.

Tandlæge *Børge Ingerslev*, Kalundborg.

Læge *Gunnar Ingerslev*, Gørlev.

Bankassistent *Astrid Jørgensen*. Afgået ved døden.

Stud. med. *Børge Kiellerup*. Afgået ved døden.

Fuldmægtig *Agnes Mikkelsen*, Kleinsgade 14, København V.

Dr. med. dent., tandlæge *Halfdan Eggers Lura*, Kærsangervej 54, Holbæk.

Tandlæge *Grethe Lunding Smith*, Ved Banen 7, Gentofte.

Overkirurg, dr. med. *Hans Tønnesen*, Nyhavn 8² København K.

Priorinde *Doris Varming*, Støvringgårds kloster, Mellerup pr. Randers.

Studerterne 1917. Fra venstre til højre: *Ejnar Thiesen*, *Jens Kristian Sahl*, *Elisabeth Wieck*, *Dagmar Gade*, *Kaj Agertoft*, *Christen P. Christensen*, *Clara Fritze Hjort Hansen* (forrest), *Halfdan Eggers Lura* (bagest), *Konrad Martin Hansen*, *Astrid Jørgensen* (forrest), *Christian G. Tortzen* (bagest), *Hans Tønnesen*, *Ove Henry Berthelsen*, *Knud Bruun-Rasmussen*, *Frants Hancke*, *Viggo Andersen*, *Doris Varming*, *Poul Kragh*, *Anker Mølkjær Rasmussen*, *Gunnar Ingerslev*, *Sigrid Hansen*, *Agnes Mikkelsen*, *Børge Ingerslev*, *Grethe Lunding Smith*, *Helge Petersen* og *Børge Kiellerup*.

Studenter 1917, matm.

Arkitekt *Kaj Agertoft*. Afgået ved døden.
Ingeniør *Viggo Andersen*. Udvandret.
Læge *Ove Henry Berthelsen*, Tværvang 11, Gevninge pr. Roskilde.
Redaktør *Christen P. Christensen*. Afgået ved døden.
Trafikkontrollør *Dagmar Gade*, Nøjsomhedsvej 18, København Ø.
Cand. polyt. *Clara Fritze Hjort Hansen*, Johan Ekmans Alle 8, Kastrup.
Landsretssagfører *M. Konrad Hansen*, Købmagergade 4, Næstved.
Fhv. inspektør *Poul Kragh*, Strandmarken 1, Humlebæk.
Direktør, civilingeniør *Helge Petersen*, Solvangsvej 9, Glostrup.
Anker Mølkjær Rasmussen. Udvandret.
Ingeniør *Jens Kristian Sahl*. Afgået ved døden.
Læge *Ejnar Thiesen*. Afgået ved døden.
Redaktør *Christian Tortzen*, Ved Skovgærdet 39, Hillerød.
Fru *Elisabeth Huus, f. Wieck*. Afgået ved døden.

Realister 1917.

Fru *Tove Høeg-Larsen, f. Barnung*. Afgået ved døden.
Fru *Margrethe v. der Recke, f. Christensen*, Bernstorffsvej 228, Charlottenlund.
Kontorist ved DSB *Gerd Løppenthin Galschiot*, Skovbovængets Alle 1, Roskilde.
Dr. phil *Albert Hansen*, Bakkedraget 35, Fredensborg.
Fru *Asta Garner, f. Holm*, Bogfinkevej 26, Tåstrup.
Fru *Ellen Johanne Rump, f. Johansen*, Bukkerupgård pr Tølløse.
Fhv. gartner *Johannes V. Mogensen*, Teufkær pr. Viuf, Jylland.
Carl Johan Olivarius. Udvandret.
Afdelingsingeniør *Michael Olsen*, Egevej 12, Glostrup.
Fru *Elise Paludan, f. Varming*, Skolevej 2, Gadstrup.
Kontorassistent *Ingeborg Weibel*, Bredgade 12, Roskilde.
Grosserer *Niels Winther*, Falkoneralle 12 B, København F.

40-års jubilarer

Studenter 1927, nyspr.

Forfatter, cand. jur. *Jørgen Andersen-Rosendal*, Vesterbrogade 71, København V.
Redaktør *Gustav Biering*, Fuglebakkevej 89, København F.
Prokurist *Åse Carstensen*, Kirkestræde 6 D, Roskilde.
Retsassessor *Gudrun Engberg*, Vester Paradisvej 124, Holte.
Direktør *Jørgen Engelstoft*. Afgået ved døden.
Fru *Karen Eilstrup Rasmussen, f. Gjørup*, Eggeslevmagle pr. Skælskør.
Lektor *Ruth Elmby, f. Gram*, Solsortevej 43, København F.
Gudrun Hansen. Afgået ved døden.
Lektor *Johannes Himmelstrup*, Dalvang 32, Brønshøj.
Direktør *Henry Erland-Jensen*, Stenklovervej 12, København NV.
Stud. med. *Henning Lauridsen*. Afg. ved døden.
Prokurist, translator *Harald Schönau*, Esperance Alle 22, Charlottenlund.
Skoleinspektør *Bodil Vilhelmsen*, Absalons Skole, Roskilde.
Advokat *Mogens Wiuff*, Skibbrogade 55, Kalundborg.

Studenter 1927, matm.

Overlærer *Gunhild Andersen*, Algade 24, Roskilde.
Læge *Find Andersen*, H. C. Andersens Boulevard 4, København V.
Overlæge *Frederik Bom*. Afg. ved døden.
Direktør *Carl Chr. Gravesen*, Randersgade 29, København Ø.
Prokurist *Svend Anker Gandrup*, Vestergårdsvej 63, Glostrup.
Lektor *L. Melchior Larsen*, Chr. d. . X.s Vej 164, Viby, Jylland.
Søkaptajn *Poul Poulsen*. Afgået ved døden.

Realister 1927.

Fru *Borghild Vigild, f. Andersen*, Ørumsgade 2, Århus.
Fru *Else Schjørring, f. Andersen*, Nørrebrogade 200, København N.
Bogholderske *Margrethe Andersen*, Stenløsevej 77, Brønshøj.

Organist *Aase Bang*, Søvej 10, Birkerød.
 Fru *Inga Olsen*, f. *Blach*. Afgået ved døden.
 Fru *Else Boberg Larsen*, f. *Borke* Villa Skrænten, Stensballe pr. Horsens.
 Driftsingeniør *Fin Hafstrøm*, Hans Knudsens Plads 1, København Ø.
 Fru *Sonja Sørensen*, f. *Hansen*, Gyldenlakvej 38, København S.
 Salgschef *S. A. Hildebrandt*, Kronborg Ladegårdsvej 56, Helsingør.
 Repræsentant *Vilhelm Ilsøe*. Afg. ved døden.
 Specialarbejder *Helmuth Knudsen*, Adolf Andersensvej 2 A, Karlslunde.
Carl Johan Larsen. Udvandret.
 Politiasistent *Mogens Lindkvist*, Borgediget 10, Roskilde.
 Grosserer *Axel Müller*, Hovedvejen 150, Glostrup.
 Fru *Edith Johansen*, f. *Nielsen*, Brokilde, Ll. Valby pr. Roskilde.
 Godejer *Harald Olesen*, West Lexham Hall, King's Lynn, England.
 Bankfuldmægtig *Georg Olsen*, Blegdammen 44, Køge.
 Ingeniør *Børge Kjærulff-Pedersen*, Bagsværdvej 71 C, Kgs. Lyngby.
 Købmand *B. Werner Petersen*, Ringstedgade 6, Roskilde.
 Underdirektør *Ejner Sewerin*, Klosterengen 37, Roskilde.
 Arkitekt *Eigil Sørensen*, Fasanvej 11, Roskilde.
 Direktør *Kurt Tobiasen*, Havnegade 15, København K.

25-års jubilærer

Studenter 1942, nyspr.

Prokurist *Karl Amdi*, Sallevvej 9, Havdrup.
 Fuldmægtig, cand. jur. *Inge Ammentorp*, Sct. Jørgensvej 4, Roskilde.
 Cand. pharm. *Bodil Høj*, f. *Holmsø Andersen*, Kirsebærlunden 14, Birkerød.
 Fru *Grethe Grusgaard*, f. *Andersen*, Classensgade 59, København Ø.
 Fuldmægtig *Knud Bakman*, Klosterengen 13, Roskilde.
 Fru *Elisabeth Schaap*, f. *Cederskjold*, Bredeplaatz, Franeker, Holland.
 Tandlæge *Kirsten Bitsch-Christensen*, f. *Felding*, Gedved pr. Horsens.
 Korrespondent *Inger la Cour Halved*, Kingosvej 46, Tåstrup.
 Fru *Birgit Nielsen*, f. *Hansen*, Nonnemosegård pr. Måløv.
 Fru *Birte Steen Andersen*, f. *Monrad Hansen*, Ternevej 4, Holbæk.
 Overlæge *Else Bjerg Bendsen*, f. *Hansen*, Overlægeboligen, Esbønderup pr. Esrum.
 Grosserer *Jørgen Jacobsen*, Klintevej 50, Roskilde.
 Fru *Gudrun Jørgensen*, f. *Jacobsen*, Hovedgaden 31, Gadstrup.
 Lærerinde *Cæcilie Meyer Jensen*, Stenmarken 4, Søborg.
 Kørelærer *Jens Jørgen Jensen*, Syrenvej 1, Roskilde.
 Sekretær *Ellen Larsen*, f. *Jürgensen*, Vibevej 9, Roskilde.
 Sognepræst *Ove Bruun Jørgensen*, Undløse pr. Tølløse.
 Fru *Johanne Hofman Hansen*, f. *Kaas Kristensen*, Birkevej, Vinderup.
 Fru *Bodil Rose*, f. *Nielsen-Skensved*, Falkevej 5, Glostrup.
 Fru *Eli Frølich-Hansen*, f. *Nøhr*, Svend Estridsensvej 14, Roskilde.
 Fru *Lizzie Herreborg*, f. *Petersen*, Nørrekjær 56¹⁴, Valby.
 Fru *Ellen Margrethe Geleff*, f. *Sørensen*, Farum Gydevej 44, Farum.
 Fru *Ilsa Johannesen* f. *Tuxen*, Åbrinken 211, Virum.
 Amtsrådssekretær, cand. jur. *Ernst Verwohlt*, Strandengen 4, Roskilde.

Studenter 1942, matm.

Arkitekt *Ib Steen Andersen*, Ternevej 4, Holbæk.
 Civilingeniør *Jens E. Ahrnung*, Strandhøjen 8, Himmelev pr. Roskilde.
 Civilingeniør *Bent Chr. Bentsen*, Løvsvinget 4, Virum.
 Civilingeniør *Knud Brønnum-Hansen*, Skovlybakken 20, Holte.
 Civilingeniør *Helge Frandsen*, Fyns kommunale Telefonselskab, Odense.
 Dyrslæge *Robert Sten Jensen*, Lützensvej 25, Hillerød.
 Cand. mag., seminarieadjunkt *Vagn Jensen*, Slettevej 1 B, Hjortekær, Lyngby.
 Arkitekt *Ole Johannesen*, Kirke Såby.
 Driftskemiker *Jørgen Jørgensen*, Pedersvej 12, Køge.
 Fotohandler *Knud Larsen*, Algade 34, Roskilde.
 Fru *Grethe Hautorp*, f. *Kabelgård Mikkelsen*, Ruevej 27, Rudkøbing.

Direktør *Hans Olsen*, Åbrinken 116, Virum.
Civilingeniør *Kjeld Guldager Petersen*, Jagtvej 7, Hasseris, Ålborg.
Læge *Jørgen Stig Sørensen*, Glumsø.
Overlæge, dr. med. *Niels Kristian Schwartz Sørensen*, Rønnevej 7, Riisskov.

Realister 1942.

Børnehavelærerinde *Inge Birkvad*, f. *Højvang Christoffersen*, Forpagtergården, Bodilsker,
Sygeplejerske *Aase Felding*, Knud d. Storesvej 43 A, Roskilde.
Fuldmægtig *Fritz Jensen*, Ibstrupvej 63, Gentofte.
Arkitekt *Kjeld Jensen*, Knudsvej, Ll. Skensved.
Direktør *Knud Alex Jensen*, Hovedgaden 50, Skibby.
Fru *Sigrid Niels-Christiansen*, f. *Jensen*, Fortunpark 28, Kgs. Lyngby.
Sekretær, cand. jur. *Johannes Bitsch Larsen*, Vald. Sejrsvej 41, Holbæk.
Fru *Alice Sørensen*, f. *Lodal*, Tvedvangen 214, Herlev.
Prokurist, fru *Dora Lænkholm*, Ordrupvej 98 D, Charlottenlund.
Fru *Gudrun Nilsson*, f. *Mosbæk*, Bohult pr. Lönashult, Småland, Sverige.
Lilly Myss-Hansen. Udvandret.
Ingeniør *Ebbe Volmer Nielsen*, Poppelalle 41, Roskilde.
Installatør *Eigil Pape Nielsen*, Stationsvej 2, Ll. Skensved.
Ekspeditionssekretær *Jørgen Svarre Nielsen*, Helligkorsvej 120, Roskilde.
Fru *Tove Hansen*, f. *Ohms*, Akacievej 2, Roskilde.
Fru *Anne-Lise Passum*, f. *Olsen*, Bregnerødgade 21⁴ København N.
Væverske *Bodil Steen Pedersen*, Vestervej 13, Tåstrup.
Fru *Aase Nørgaard*, f. *Müller Rosbjerg*, Helenestien 10, Værløse.
Skoleinspektør *Jørgen Sigfredsen*, Magleby Realskole, Magleby, Møn.
Ejendomsmægler *Bertel Holmsø Andersen*, Gåsebæksvej 16³, Valby.
Fru *Ethel Wales*, f. *Bech*, 45, Glebe, Hyrst, Sanderstead, Surrey, England.
Skibsreder *Axel Bitsch-Christensen*, Hamborg.
Købmand *Verner Cramer*, Kongebakken 26, Roskilde.
Fru *Else Hjort*, f. *Danielsen*, Grønnevej 45, Virum.
Væverske *Lotte Højrup*, f. *Feilberg*, Hjortekærbakken 21, Lyngby.
Cand. polit. *Palle Fogh*, Hjorth Lorenzensvej 19, Haderslev.
Fysioterapeut *Bodil Hansen*, Hornbæk Kurbad, Hornbæk.
Fru *Meta Harriet Haarby*, f. *Hansen*, Nordvænget 18, Allerød.
Flyverkaptajn *Jørgen Asger Jensen*, Kongebakken 26, Roskilde.
Laboratorieassistent *Anne Marie Lyngkjær*, f. *Johansen*, Snøgegaardsvej 141 A, Søborg.
Lærerinde *Britha Johnbeck*, f. *Jørgensen*, Overbyes Alle 8, Valby.
Direktør, skibsmægler *Erling Klüver*, Stockflethsvej 20, København F.
Købmand *Erik Knudsen*, Vilvordevej 3, Charlottenlund.
Fru *Inge Thomsen*, f. *Kristensen*, Dalvang 198, Slagelse.
Fru *Ebba Engelbrecht-Petersen*, f. *Larsen*, Bakkevej 8, Greve Strand.
Mekaniker *Aage Lassen*, Gundsømagle pr. Roskilde.
Fru *Jytte Jensen*, f. *Nielsen*, Kongebakken 26 Roskilde.
Sognepræst *Ole Spangsborg*, Nordrup pr. Ringsted.

Rektor Tolderlund Hansen lykønsker de to første nybakte studenter 1967. Det er Sten Asbirk (t.v.) og Finn Andersen og stedet er gårdspladsen foran rektorboligen. Til venstre et hjørne af den gamle skolebygning og til højre bagsiden af gymnastikbygningen. Bag Finn Andersen den ene af de to store sten, der er opgravet i Bondetinget og som historiske minder har fundet blivende plads her.

Dimittenderne 1967

I. Sproglige studenter

A

nysproglig linje

Finn Niels Andersen
 Sten Asbirk
 Finn Theilgaard Christensen
 Erik Lyhne Christiansen
 Lone Christiansen
 Elisabeth Frank
 Karen Henriette Hansen
 Harald Nielsen
 Merete Ladefoged Nielsen
 Anne Olsen
 Inge Birgit Olsen
 Lisbeth Skousen Pedersen
 Steen Hagen Petersen
 Hanne Merete Ullerup
 Lise-Lotte Øhlenschläger

klassisk-sproglig linje

Ingeborg Nona Maria Alster
 Søren Jensen
 Ebbe Villadsen

musiklinje

Peter Ulrik Filtenborg
 Kristin Lykke Sørensen
 Susanne Vinterø

B

nysproglig linje

Per Astrup
 Lennart Bech
 Anne Dorthe Berthelsen
 Stig Olaf Carlsen
 Birgit Ernager
 Eggert Hartvig Hansen

Søren Anker Højlund
Hanne Lykke Jensen
Henrik Halskov Jensen
Thomas Boje Jensen
Per Juul
Niels Nygaard Nielsen
Bjarne Rud Pedersen
Elsebeth Karoline Gjørup Rasmussen
Ole Rehermann
Henning Vangsgaard

klassisk-sproglig linje

Jette Werner Petersen
Ulla Fraes Rasmussen

C

nysproglig linje

Inger Andersen
Helle Bodil Bagger
Ulla Riis Christiansen
Birgit Johanne Jensen
Hanne Irene Jensen
Lars Erik Josephsen
Henrik Bernt Knudsen
Lena Bøgh Lyng
Minna Birgit Møller
Birgit Kjeldager Rasmussen
Per Thorsen
Helle Wamsler

musiklinje

Nina Frederiksen
Johannes Steen Hatorp
Stig Rune Holm
Marianne Breaum Højen
Jesper Monrad Jørgensen

D

nysproglig linje

Grethe Jytte Andersen
Kirsten Bro-Jørgensen
Thomas Alexander Crone
Jutta Hindhede
Bente Høgsbro
Kirsti Knudsen
Esther Vorndran Lund
Lonnie Villemoes Petersen
Bo Ascanius Poulsen
Birgitte Sonne
John Tietze

klassisk-sproglig linje

Birgit Westergren Andersen
Kirsten Kølbaek Lauridsen
Elsebet Nordbo
Ebbe Strøm

musiklinje

Ida Bendix
Anne Marie Kofoed-Hansen
Kirsten Højgaard Nielsen

II. Matematiske studenter

V

matematisk-fysisk linje

Niels Carsten Bækbo Andersen
Bjørn Birger Lucien Donnis
Claus Hellmann Hansen
Gert Aage Hansen
Hans Hansen
Anders Heerfordt
Morten Hindø
Niels-Christian Hjortso
Ole Steen Jensen
Ingrid Nielsen
Mogens Nielsen
Mona Birgitte Frimann Olsen
Steen Albert Pedersen
Knud Jørgen Strange
Frida Elsebeth Stryhn
Jørgen Sørensen
Helge Tind-Jensen
Hans Wallind
Carsten Henrik Winzentsen

matematisk-naturfaglig linje

Lone Nyhuus
Steen Michael Otkjær
Birgitte Gybel Pedersen
Gertrud Mariager Pedersen

X

matematisk-fysisk linje

Else Marie Bartels
Erik Buchwald Christensen
Hans Peter Christensen
Jens Søndergaard Ekwall
Jens Erik Birkerod Hinke
Dorthe Else Iversen
Jørgen Torben Iversen
Carsten Birkelund Jensen
Noel Richard Karlsen
Sine Birgitte Kudahl
Georg Tristan Nielsen
Jan Christian Nielsen
Anne Elistbeth Olsen
Ole Steen Rathmann
Søren Martin Østergaard

matematisk-naturfaglig linje

Eva Vorm Bisfort
Ole Christiansen
Per Buch Hansen
Henning Mortensen
Kaare Richardt Skou
Carsten Vestergaard

Y

matematisk-fysisk linje

Jørgen Dybdahl
Preben Viggo Eilstrup
Ole Seckmann Fleicher

Thomas Bang Foss
Jens Erik Jensen
Lis Johansen
Jørgen Viemose Larsen
Jørgen Victor Lindélius
Flemming Sønchsen Mikkelsen
Ole Bjørn Nielsen
Svend Evan Nielsen
Agnes Roesen Søndergaard
Palle Scheef Sørensen

matematisk-naturfaglig linje

Karen Aggernæs
Ida Charlotte Budde
Peter Michael Hedegaard
Bodil Larsen
Jan Mikael Munkvad
Helmer Strange Nielsen
Hans Peder Pedersen
Nelly Marianne Poulsen
Inge Brix Vestergaard
Karin Wanec

Z

matematisk-fysisk linje

Søren Albrechtsen
Niels Lier Boldsen
Niels Christoffersen
Ole Halling
Ulla Juel Jensen
Nils Ole Kondrup
Ib Peter Larsen
Jens Christopher Vingaard Larsen

Henning Egede Pedersen
Jørgen Pedersen
Leif Rasmussen

matematisk-naturfaglig linje

Jørgen Anthon-Larsen
Troels Hansen
Niels Høg
Anne-Grete Winding Jensen
Ole Frank Jørgensen
Nils Jessen Nielsen
Preben Løvgreen Nielsen
Birger Preben Pagh
Anne Leth Pedersen
Hanne Ringhøj

III Realister

Hans Andersen
Anne Birgitte Brochsgaard
Lise Nyborg Hansen
Peter Hansen
Ina Birgitte Juul
Flemming Jørgensen
Kim Malten
Ole Møller-Madsen
Anne Højrup Pedersen
Inger Buhl Pedersen
Jette Susanne Pedersen
Steffen Mariager Pedersen
John Wielandt Schiøth
Henning Skaaby
Jørgen Brandt Hansen

Generalforsamlingen

Som et lille efterspil fra foreningens 50-års jubilæum blev der serveret vin og kransekage for deltagerne, ligesom festplakaten fra Roars sal var anbragt i salens baggrund.

Formanden bød velkommen, specielt til æresformanden Holger Rørdam og fungerende rektor, lektor B. Damstedt. Formanden bragte en hilsen fra rektor Tolderlund-Hansen, der efter indbydelse fra American Field Service var i U. S. A. på et tre-ugers studieophold, og bragte en tak til skolen, fordi flagene var hejst i dagens anledning, og festsalen som sædvanlig stillet til rådighed for generalforsamlingen.

Lektor B. Damstedt valgtes til dirigent. Formanden indledte sin beretning med at bringe en hilsen fra de to æresmedlemmer: fru Werner, som sekretæren og han havde besøgt på selve stiftelsesdagen d. 28. oktober, medbringende vin og blomster, og fra rektor Lauritsen, som Grete Sieck og formanden havde overbragt blomster d. 25. oktober i anledning af rektors 90-års fødselsdag.

Frygten for, at jubilæumsfesten skulle skade tilslutningen til jubilarfesten, var heldigvis blevet gjort til skamme. Der havde meldt sig 125 deltagere til aftenfesten, hvad der

var 10 mere end sidste år. Af 134 mulige jubilarer havde der meldt sig 63, og af de 134 var de 39 medlemmer.

Medlemstallet var pr. dato af sekretæren opgjort til 1258 udover lærerkollegiet, et medlemstal, som næppe overgås af nogen skoleforening.

Hvad der var sket i det forløbne år, fremgik iøvrigt af „Roars Kilde“. Stiftelsesfest 6. november 65, fest for de yngre årgange 2. april 66, dimittendfest 24. juni 66. Efter 10 års forløb var udarbejdet en ny medlemsliste, der var tilstillet samtlige medlemmer, sammen med en indbydelse til at købe værket om skolens historie. Dette var i løbet af regnskabsåret solgt i 489 eksemplarer, og allerede et salg på 400 gav balance. Hver af lærerkollegiets medlemmer havde fået et gaveeksemplar. I de senere dage var der

solgt yderligere 60, og restoplaget androg nu 340 stk.

Ved tre pigegymnastikopvisninger havde sekretæren uddelt 3×3 sølvbægre og ved dimittendfesten havde formanden uddelt tre malmbægre til dygtige mandlige gymnaster, da den sædvanlige gymnastikkonkurrence ikke havde kunnet lade sig gennemføre. Ved samme lejlighed var Oxholms legat uddelt med 200 kr.

Formanden udtalte sin tak til skolen, fordi han som sædvanlig efter rektors anmodning havde fået lejlighed til at bringe en kort beretning om Roskildenser-Samfundets virksomhed i skolens årsskrift.

„Roars Kilde“ var trykt i 1600 eksemplarer og som sædvanlig sendt til samtlige dimittender og jubilarer.

Formanden udtalte en tak til bestyrelsen,

Udsnit af deltagerne i generalforsamlingen 1966. På forreste række ses fra venstre: Roskildenser-Samfundets æresformand, teaterinspektør Holger Rørdam, der har været medlem af bestyrelsen siden stiftelsen i 1916, og som blev hædret på generalforsamlingen med et legat, der skal bære hans navn, i midten 40-års jubilaren, oberst Albert Klokhøj, Vordingborg, og til højre advokat Børge Svarre Nielsen, der administrerer studie- og uddannelsesfonden.

specielt til sekretæren, der havde været en meget stor aflastning for formanden, som siden fru Werners sygdom havde måttet udføre en mængde manuelt arbejde, som han nu lykkeligt var aflastet for.

Jubilarlisterne var takket være sekretæren klar allerede i juni, således at jubilarene for første gang var blevet adviseret om jubilarfestens afholdelse i god tid.

Desuden bragte formanden Carina Andersen-Rosendal en hjertelig tak for de 13 fine årsskrifter, hun havde redigeret. Sekretæren ville fremtidig varetage redaktionen.

Formanden sluttede sin beretning med mindeord over de i årets løb afdøde medlemmer: grosserer Adolf Melby, udgået 1895, bankrevisor Alf Puggård-Møller, r. 1897, proprietær Svend Høyer, 4. kl. H. 1906, fabrikant Knud Høyer, r. 1907, vognmand G. M. Jensen, r. 1911, overlærer cand. mag. A. V. O. Larsen, st. 1926, fru Johanne Louise Korsgård, f. Svarre-Nielsen, r. 1931, revisor Hans Larsen, st. 1937, Suzanne Ørum-Hansen, st. 1959.

Beretningen blev enstemmigt godkendt.

Formanden forelagde derefter det reviderede regnskab, der udviste en kassebeholdning ved årets udgang på ca. 7600 kr., således at man trygt kunne se jubilæumsudgifterne i møde.

Posten: Administration kunne forekomme stor (ca. 8400 kr.), men årsagen var, at samtlige udgifter ved udsendelse af skolens historie, ca. 2500 kr., var afholdt af denne konto.

Regnskabet godkendtes.

Lektor Svend Johannsen, formanden for studie- og uddannelsesfonden, udtalte, at foreningens studielån var af stor betydning, fordi de kunne træde ikraft straks ved studiets begyndelse. Til dato havde fonden haft stabile lånere og ingen tab. Der var i årets løb ydet 13 nye lån på ialt 26000 kr.

Landsretssagfører B. Svarre Nielsen beklagede, at ansøgerne i flere tilfælde ikke evnede at besvare de stillede spørgsmål i skemaerne korrekt, og anbefalede at studie- og uddannelsesfondens regnskab fremtidig blev trukket ud af foreningens og bragt selvstændigt i Roars Kilde.

Kontingentet for 1967/68 blev fastsat uændret til 15 kr., dog kun 8 kr. for de første 8 år efter afgang fra skolen.

Formanden forelagde på bestyrelsens vegne forslag om oprettelse af et nyt legat, kaldet „Holger Rørdams legat“ og ændring af fundatsen for Oxholms legat. Begge forslag blev vedtaget.

Til bestyrelsen genvalgtes Hans Rønø, Mogens Røest-Hansen, Grete Sieck, Erik Carstensen, Sven Johansen. I stedet for Ole Andresen, der havde ønsket at udtræde, valgtes Kirsten Reisby, og som repræsentant for årgang 1966 student Niels Thorsen.

Til revisor valgtes statsadvokat Hans Christian Beck, st. 35.

Den afgående redaktør, Carina Andersen-Rosendal, bragte en tak til redaktionsudvalget igennem de 13 år, hun havde haft den glæde at redigere „Roars Kilde“, et arbejde, som hun på grund af andet tidskrævende hverv så sig nødsaget til at afgive.

Formanden indstillede på bestyrelsens vegne rektor Tolderlund-Hansen til æresmedlem af Roskildenser-Samfundet. Forslaget blev tiltrådt med akklamation.

Bogholder Jørgen Jørgensen henstillede til bestyrelsen, at den satte al sin formåen ind på, at Roskilde Katedralskole blev bevaret på sit historiske sted, selv om der skulle bygges et nyt gymnasium i Roskilde.

Generalforsamlingen sluttede med, at formanden bragte dirigenten en tak for udmærket ledelse.

Jubilarfesten den 5. november 1966 i hotel Prinsen's sal blev som sædvanligt en succes. Der var mødt 62 25-, 40- og 50-års jubilarer, som under middagen alle blev nævnt og hyldet, og derudover mange medlemmer. Årets 60-, 65- og 70-års jubilarer blandt medlemmerne var særlig indbudt, og Roskildenser-Samfundet havde fornøjelsen at se overingeniør Ejnar Park (60-års studenterjubilær), direktør Arthur Fang og lektor G. K. Brøndsted (65-års studenterjubilær) samt assurandør F. Kalmar (70-års jubilær med IV klasses hovedeksamen) som hædersgæster, der alle havde ordet. Herudover talte en repræsentant for hver af de øvrige jubilærhold: Fru Sunneva Sandø (50-års studenterjubilær), ekspeditionssekretær, cand. polit. Sverre Sandø (50-års realistjubilær), lektor, kgl. translatør Oluf Bach (40-års studenterjubilær), fru Eddy Kølln (40-års realistjubilær), læge Kurt Engelbrecht (25-års studenterjubilær) og grosserer Mogens Hansen (25-års realistjubilær).

Desuden talte landsretssagfører Børge Svarre Nielsen, installatør Knud Svarre Nielsen og lektor Svend Johannsen.

Skolen var repræsenteret ved fung. rektor, lektor B. Damstedt, der bragte skolens hilsen og bl. a. udtalte:

„Der er tradition for, at jubilarerne ved denne lejlighed får en hilsen fra skolen gennem rektoren på Roskilde Katedralskole. Dette lader sig ikke gøre i år, da rektor for tiden opholder sig på den anden side af Atlanten, men lad det være Dem en tilfredsstillelse, at dette kan tages som udtryk for, at Roskilde Katedralskole stadig er en skole, man lægger mærke til, selv ude i den store verden.

En hilsen fra den gamle skole skal De have ved festen her i aften, den skole, der på et tidligt tidspunkt greb ind i Deres tilværelse og derved også på den ene eller den anden måde kom til at præge Dem. Jeg skal ikke falde hen i højstemte ord vedrørende dette forhold. Vi, der repræsenterer institutionen, ved nok bedre end de fleste andre, at dette forhold, så længe det var virkelig aktuelt, nok ikke føltes helt så harmonisk, som det idealiseret kan opstilles. Er det ikke sådan, at den fulde harmoni kan sløve, men lejlighedsvis dissonanser vækker og kræver stillingtagen, selvstændighed? Jeg tror det. Nu vil nok mange af jubilarerne sige: Så var vor skole god, den æggede os“.

Lektor Damstedt sluttede: „Når De nu er mødt op i aften for med kammerater at mindes, hvad der overgik Dem i den gode gamle skole, vil jeg bringe Dem en hilsen fra skolen, der alle forandringer til trods er den samme, og fra dens lærere, der forandringerne til trods, har det samme sigte. En tak for den dokumentation, som Deres

Skolens hilsen
til jubilarerne

fremmøde her i aften kan tages som udtryk for: at tidligere arbejde har båret frugt“.

Efter at bordet var hævet og kaffen drukket, blev ballet indledt med polonaise, der fik alle jubilarer til igen at føle sig som sorgløse skoleelever.

Festen for de unge medlemmer

Den årlige fest for de yngre årgange holdtes den 15. april på hotel Prinsen, som sædvanlig i samarbejde med skolen. Indbudt var dimittenderne 1966 og medlemmerne af de forudgående 5 afgangshold. Fremmødet var stort. Efter at rektor havde budt velkommen, opførte medlemmer af klubben Hroar „Revy 66“ og derefter var der dans til Louisiana Hot Six.

Dimittendfesten

På translokationsdagen, lørdag den 27. juni holdtes traditionen tro dimittendfest, arrangeret af Roskildenser-Samfundet og Roskilde Katedralskole i forening. Roars store sal var fyldt til sidste plads af årets studenter og realister, disses forældre og et stort antal lærere ved skolen. Rektor Tolderlund-Hansen bød velkommen med en tak til Roskildenser-Samfundet, uden hvis økonomiske hjælp festen, som skolen værdsatte højt, ikke lod sig gennemføre. Formanden, inspektør Rønø svarede, at det var et af Roskildenser-Samfundets formål at gavne skolen, og at foreningen var glad for at kunne gøre det ved denne lejlighed, og i det hele taget var glad for det tillidsforhold, der takket være rektor Tolderlund-Hansen havde udviklet sig mellem skolen og Roskildenser-Samfundet.

Efter den varme ret talte lektor Gyrithe Jensen for studenterne og lektor fru Bendix for realisterne. Forretningsfører Frede Hansen bragte som repræsentant for forældrekrederen skolen en tak, rektor causerede over liniedelingen i gymnasiet og student Lone Nyhuus, der har vakt opsigst ved til eksamen at opnå hele tre 13-taller, motiverede på dimittendernes vegne et leve for skolen.

Studerne Ida Bendix og Johannes Hatorp fra musiklinien bidrog med kunstnerisk underholdning. Johannes Hatorp indledte på klaver med småstykker fra Bartoks „For Children“, hvorefter Ida Bendix på blokfløjte spillede fire satser af Telemanns „Partita“, akkompagneret af lektor Håhr på cembalo. Bifaldet var stort.

Under kaffen i de tilstødende lokaler blev salen ryddet til bal, der blev indledt med polonaise, anført af rektor og student Lone Nyhuus.

Translokationen

Det var hyggeligt at holde translokation i skolegården omkring linden, som rektor Boëtius for 40 år siden plantede efter afsluttet ombygning af skolen, i hvert fald når det ikke regnede, men allerede for adskillige år siden måtte skolen holde op dermed, fordi de mange elever

og deres forældre m. fl. ganske enkelt ikke kunne rummes i skolegården. I stedet for er translokationen blevet forlagt til Roskildehallen, der afgiver ideelle betingelser for et friktionsløst forløb af den festlige begivenhed.

I år var der flere dimittender end nogen sinde, ialt 162 studenter fra 8 klasser, samt 15 realister. At det overhovedet er muligt at rangere med de mange linjedelte klasser inden for den gamle bygnings snævre rammer, så enhver får sit, må forblive en gåde, selv om både Bonde-tinget 1 og rektorboligens 1. sal efterhånden er inddraget til undervisningsbrug. Et kig i jubilarlisten viser, at der for 25 år siden var 77 dimittender og for 50 år siden 37. Det kan man da forstå, - men 177!

177 dimittender

Rektor Tolderlund-Hansen skal prises for sin evne til at gøre translokationen, der let kan blive både stiv og tør, til en festlig og afslappet oplevelse, som alle nyder. Med smilet på spring og små hyggelige bemærkninger til de enkelte dimittender skaber han en varm, menneskelig atmosfære i salen, uden at slække på formen. Højtideligt skal det være, og højtideligt er det.

I sin tale refererede rektor til en studierejse til amerikanske skoler sidste efterår og udtalte bl. a.:

„I USA er der som bekendt betydelig pressefrihed. Den strækker sig dog ikke til skoleblade. Jeg studerede dette emne under mit besøg i efteråret derovre og så, at man gør umådeligt meget ud af skoleblade og årsskrifter. Men alt sker under skolens nøje kontrol. Man stillede sig vantro og skeptisk, når jeg fortalte om den pressefrihed, vi praktiserer på Roskilde Katedralskole.

Rektors tale

Vi gør det, skønt man måske af og til i skolens forældre- og vennekreds forfærdes over, hvad det kan føre til. En gang i vinter var jeg i en for en rektor vistnok ret enestående situation: Fra elevside mødte jeg et krav om indførelse af forbud og censur.

Det afviste jeg.

Jeg er nemlig overbevist om, at tingene regulerer sig bedst under en fri meningsudveksling. Det betyder ingenlunde, at man lader fem og syv være lige. Trædes der i spinaten, må de, der har trådt, finde sig i at blive ålet for det; det er pressefrihedens vilkår. Men det er så også noget, man lærer af, meget mere end af kategoriske forbud.

I, der nu forlader skolen, er resultat af en vidtstrakt frihedsdressur, også på andre områder.

Vi blander os f. eks. ikke i elevernes påklædning, frisurer og make-up. I USA dikteres det, at pigers nederdele skal gå til midt på knæene. Vi finder os skikkelig i den lårkorte mode og synes måske endda, den er klædelig, i alt fald for dem, der har lår til den.

I har på en lang række områder levet et liv i langt

større frihed end jeres kammerater andre steder i verden. År for år har vi liberaliseret forholdene for jer.

Vi ved, at I sætter pris på denne frihed. Vi kan heller ikke undgå at mærke, at I kunne tænke jer den udvidet, ikke blot med hensyn til ordensbestemmelser, men også på det undervisningsmæssige område. Somme tider kan I virke som unge plage, der sparker ud, når de skal i seletøjet.

For os, der har ansvaret, er det naturligvis et problem, hvor de rigtige grænser ligger - grænserne mellem frihed og tøjlesløshed, grænserne mellem, hvad der tjener karakterens modning, og hvad der kan føre til dens opløsning.

Måske ville det glæde nogle af jer, hvis jeg nu ville fastslå, at vi er kommet for langt ud - hvis jeg holdt en tordenprædiken om, at ungdommen bliver værre og værre. På det punkt må jeg skuffe jer. Jeg tror, alle vi kolleger er enige om, at det ikke er nogen fordærvet flok unge, vi sender af sted. Tværtimod. Vi er så temmelig trygge ved jer. På mange punkter er I tilmed mere modne, end mine kammerater og jeg var for 40 år siden.

Og I har en bredere horisont og interessesfære.

Jeg har glædet mig over jeres frihedstrang, som jeg har mødt den i det daglige samarbejde, også når jeg ikke har kunnet føje jer i alle de ønsker, I fremsatte.

Men af og til har jeg ikke kunnet lade være med at spekulere over, om vi i vor vidtgående liberalisering fører jer ud i et vakuum, hvor I nok får friheder, men ikke rigtig ved, hvad I skal bruge friheden til. For det kan være farligt ikke at være bundet til noget. Er der skabt et tomrum, kan det ske, at en stærkere kommer og fylder det. Måske var det noget i den retning, der betingede Hitlers succes.

Frihed er ikke bare frihed fra noget; det må også være frihed til noget.

Det kan motiveres humanistisk eller kristeligt - det er ikke skolens sag at afgøre, hvilken motivering, I skal vælge. Men det skal være mit ønske, at den frihed, I forhåbentlig også i fremtiden i rigt mål må få til del, ikke fører jer ind i en dybest set ansvarsløs individualisme med deraf følgende ensomhed.

Verden er en valplads. Provoerne vil gøre den til en legeplads. Gid I må være med til at gøre den til en tumleplads for mennesker, som i størst mulig frihed er bundet til hinanden i kærlighed“.

Student Per Astrup, der fik holdets højeste eksamen, holdt en personlig præget tale for skolen, hvori han bl. a. sagde:

„Gymnasieundervisningen må sigte fremad, og der vil altid stilles krav til selvstændighed og metode. For at kunne lære noget med udbytte, må man have et person-

„Vi er temmelig trygge ved jer“

Frihed fra noget
- frihed til noget

ligt forhold til det. Dette forudsætter netop selvstændighed og metodisk kunnen, men de gældende eksamensbestemmelser forhindrer en forøgelse af selvstændiggørende undervisning, der vistnok må anses for at være hensigtsmæssig. Når dette er sagt, skal det også siges, at vi i gymnasiet har haft muligheder for en helt anden udvikling, end vi ellers havde kunnet forvente. Vi går herfra med en større horisont, end da vi kom, og er på dette punkt heldigere stillet end mange andre unge. Når man en dag gennemfører en virkelig selvstændiggørende og metodisk præget gymnasieundervisning, vil jeg håbe, at man ikke glemmer at medtage det almene og humane islæt, der er grundpræget ved Roskilde Katedralskole. Som gymnasieundervisningen administreres her, er der langt flere plusser end minusser.

Der er en skarp kontrast mellem vor tids verdens ufordragelighed og voldsomme begivenheder og den tryghed, hvori vi har kunnet udvikle os og udfolde os. Det skylder vi samfundet tak for, men i særdeleshed står vi i gæld til vore lærere med rektor i spidsen. Lad os rejse os og lade vor tak til skolens lærerstab og rektor manifestere sig i et trefoldigt leve i håbet om, at ånden fra Roskilde Katedralskole må føres videre, hvordan så rammerne måtte blive“.

★

1967 har bragt skred i arbejdet med den nye skolebygning på Holbækvej. Der har været afholdt en række møder med embedsmænd fra undervisningsministeriet, kgl. bygningsinspektør Preben Hansen og dennes arkitekter og repræsentanter for Roskilde kommune. Der er udarbejdet detailprojekt, licitationer har været afholdt, planering af grunden er afsluttet og støberiet igangsat. Den ny skolebygning bliver et firlænget kompleks omkring en stor grønnegård og forventes indviet januar 1969.

★

På baggrund af det voldsomt stigende pres på gymnasieskolerne i Københavns vestlige og sydvestlige opland har amtsudvalget i Roskilde amt rettet henvendelse til planlægningsudvalget for gymnasieskolerne og peget på nødvendigheden af, at der fortsat drives gymnasieundervisning i den gamle bygning, når Roskilde Katedralskole er flyttet. Den vil meget vel kunne anvendes i nogle år med passende belægning, 4-5 spor. Dog kun som en nødløsning. Den tanke har været fremført, at Roskilde kommune her kunne starte et kommunalt gymnasium, som siden kunne flyttes til en nybygning på den i byplanen reserverede grund i den østlige del af byen. At den gamle bygning lang tid endnu kan tjene sit oprindelige formål, skal man ikke tro på. Dertil har den for mange mangler.

Student Per Astrup, der talte på dimittendernes vegne

Den nye skolebygning

Mulighed for kommunalt gymnasium, når skolen flytter

Landinspektørerne i arbejde på grunden ved Holbækvej, hvor den nye skolebygning skal ligge. Arealet har siden reformationen tilhørt Roskilde Katedralskole.

Gymnasiemangel

For 10 år siden betjente Roskilde Katedralskole et område, som strakte sig fra Glostrup, syd om Køge, vest om Ringsted, vest og nord om Tølløse til op mod Frederikssund. Det klarede ved oprettelsen af fire klasser 1. g'er pr. år. I dag kræver det samme område 8 klasser i Roskilde og 5 i Køge. Desuden har Rødovre Statsskole og andre gymnasier taget hele Roskildes østlige opland, medens Haslev og Stenhus i Holbæk optager flere og flere fra det vestlige. Det er ingen overdrivelse at sige, at det område, som for 10 år siden leverede 4 klasser, nu leverer 16-17. Intet under, at der tales om gymnasienød i Københavns vestlige opland.

★

250 aspiranter til 190 pladser

For Roskilde Katedralskole er vanskelighederne i år blevet særlig følelige. Den skridtvise udbygning fra fire-til ottesporet gymnasium kunne de foregående år nogenlunde holde trit med udviklingen, idet skolen dog måtte sige farvel først til Tåstrup, siden til Ringsted. Men i foråret stod den med mere end 250 aspiranter til godt 190 pladser med stærk overvægt af matematikere: ca. 120 til små 100 pladser. Der var ikke nogen som helst mulig-

hed for at øge kapaciteten. En række egnede aspiranter har måttet henvises til andre gymnasieskoler.

Med skoleårets udgang forlod to kolleger skolen efter en meget lang tjeneste ved denne, idet de begge faldt for aldersgrænsen. Lektor *C. J. Lund*, som af uddannelse er cand. polyt., blev knyttet til skolen i 1922, og har således tjent den i 45 år. Lektor, fru *Agnes Smedegaard* blev ansat 1933. Begge har skabt megen respekt om sig som dygtige fagfolk og fortræffelige undervisere. Fru Smedegaard har bl. a. i den sidste halve snes år været et interesseret medlem af skolenævnet. Lektor Lund varetog gennem en lang årrække betydningsfulde hverv i forbindelse med inspektion og skemalægning. Men først og fremmest er det i deres timer, de har udfoldet sig og haft betydning for generation efter generation af elever.

Lektor, dr. phil. *Wm. Michelsen* er blevet udnævnt til amanuensis ved Århus Universitet. Lektor Michelsen har været ansat ved Roskilde Katedralskole i henved 15 år. Hans hovedfag har været dansk, men han har desuden undervist i latin, oldtidskundskab og religion.

I marts opførte elever fra 2 g under adjunkt *Ib Lumholts* instruktion i festsalen Arnold Wesker: „Køkkenet“. Lektor *Whitta Jørgensen* havde bistået ved udførelsen af dekorationer. Forestillingen, der gjorde stor lykke, gik fire aftener og samlede fulde huse.

Ca. 125 elever har deltaget i det frivillige musikarbejde under ledelse af lektor *Håhr*, adjunkterne *Bisgaard* og *Hauser* samt organist *Frello*. Gennem hele skoleåret har dette omfattet korsang om fredagen, orkesterspil om tirsdagen og ensemblepil om onsdagen samt hveranden tirsdag aften. Fra efterårsferien har skolens udvalgte kor endvidere holdt prøve om lørdagen, idet dette kor deltog i Danmarks Radios landskonkurrence for ungdomsskoler, hvor det blev nr. 2. I den anledning har skolen i maj måned haft en selvstændig radioudsendelse med dele af skolens musikliv.

Fra Ungdommens Uddannelsesfond modtog skolen et beløb på kr. 63.700 kr. Det blev efter de for fonden fastlagte regler fordelt til 60 elever, idet man kunne yde støtte til praktisk talt alle hjem med skattepligtig indtægt under ca. 20.000 kr.

Lektor Lund og
lektor, fru Smedegaard
faldet for
aldersgrænsen

Lektor dr. Michelsen
udnævnt til amanuensis
ved Århus Universitet

Skolekomedien

Frivilligt
musikarbejde

63.700 kr. fra
Ungdommens
Uddannelsesfond

Ruslandsrejse

I „gamle dage“ fik skolens elever kun en skovtur om året, men i vore dage rejser lærerne vidt og bredt med dem. Således har et hold elever fra Roskilde Katedralskole oplevet en 14-dages tur til Sovjetunionen med besøg i Leningrad og Moskva og med hjemrejse over Warschawa og Berlin under ledelse af adjunkt Ussing, assisteret af adjunkterne Skov-Hansen og Franzen.

Skolefesten

Elevrådet var igen i år arrangør af skolefesten, som holdtes på hotel Roar den 31. januar. Tilslutningen var større end nogen sinde: der kom 600, selv om billetprisen var væsentligt forhøjet. For dyrere billetter får man som regel mere, og skolefesten i år bød da også på professionel underholdning og to danseorkestre.

Rektor Tolderlund-Hansen æresmedlem af Roskildenser-Samfundet

Ved generalforsamlingen blev rektor Tolderlund-Hansen med akklamation valgt til æresmedlem af Roskildenser-Samfundet. Rektor har i år ti års jubilæum ved skolen, men det er ikke derfor, Roskildenser-Samfundet gerne vil hædre ham, men fordi vor skoleforening i ham har en ven og medarbejder. Tidligere rektorer har set med velvilje på Roskildenser-Samfundet, men rektor Tolderlund-Hansen har taget vor forening til sit hjerte. Ofte har han givet udtryk for forståelse af den betydning, det har for skolen, at en stor kreds af gamle elever står bag den og gerne vil fremme, hvad der tjener til dens ære og gavn.

Både dimittendfesten og festen for de unge medlemmer arrangeres på rektors initiativ af skolen og Roskildenser-Samfundet i forening, og stedse er rektor parat, når Roskildenser-Samfundet kalder. Ved jubilarfesterne møder han altid frem og hilser de gamle elever fra deres skole, på engang højtideligt, hjerteligt og muntert, så han vinder alle for sig.

Rektor V. S. Lauritsen afgået ved døden

Den 25. oktober 1966 fyldte rektor V. S. Lauritsen, der var æresmedlem af Roskildenser-Samfundet, 90 år. I den anledning aflagde en deputation fra bestyrelsen ham et besøg, ligesom han med hæder blev omtalt i Roars Kilde. Kun få måneder efter afgik han ved døden. Ved hans begravelse på Bispebjerg kirkegård var Roskilde Katedralskole repræsenteret ved rektor, flere lærere, pedel Døssing og en fanevagt med skolens fane, der blev sænket over hans grav. Roskildenser-Samfundet var også repræsenteret. Højtideligheden i kapellet indledtes med et præludium, hvori melodien til den gamle, nu ikke mere anvendte, translokationssang „Rask af sted nu“ efter rektors eget ønske indgik som en hilsen til hans gamle skole.

I skolens årsskrift har rektor Tolderlund-Hansen skrevet disse mindeord:

Den 21. februar døde rektor V. S. Lauritsen efter næsten 20 års otium, 90 år gammel. V. S. Lauritsen kom til Roskilde Katedralskole i 1932 fra Herning gymnasium, som han havde ledet i 9 år, og han var vor skoles rektor, til han i 1947 faldt for aldersgrænsen. Som historiker var det ham en særlig glæde at stå i spidsen for en af landets ældste skoler, og på mangfoldige måder søgte han at levendegøre skolens lange historie for sin tids unge, idet han følte sig overbevist om betydningen af, at ungdommen rodfæstes i traditionerne. Synligt har det taget sig udtryk i den udsmykning af skolens gange, han foranstaltede, idet han gennem billeder og inskriptioner lod fortiden tale om det liv, der har været levet inden for dens mure; i et lille skrift fortalte han om, hvad der gemmer sig bag de enkelte led i denne udsmykning. Det betød ikke, at han var fremmed for nutidens og fremtidens krav. Som historielærer var han levende optaget af samfundskundskab, og gennem en lang årrække kæmpede han for at skaffe skolen en sportsplads i Provstevænget. Da det endelig stod klart, at kampen på grund af Nationalmuseets modstand var forgæves, tog han initiativet til at få den placeret på det sted, hvor den siden kom til at ligge, mellem Byparken og Sct. Claravej.

Den 27. juli fyldte fhv. rektor Hakon Fogh 80 år. Rektor Fogh byggede ved sin afsked for 10 år siden hus på Valhalvej 41, Roskilde, hvor han stadig bor, og hvor „Roskilde Tidende“ i anledning af fødselsdagen havde en fornøjelig samtale med ham. Her er et par citater fra artiklen:

Den tidligere chef for Kolding højere Almenskole og Roskilde Katedralskole er ikke blot kendt som fremragende skolemand, men også som specialist med hensyn til alverdens og i særlig grad Danmarks myrer. Især har han afluret det lille dyr specielle følelses- og sansehemmeligheder. At myrerne blev den store interesse, var lidt af et tilfælde, fortæller han, for det var en loppe, der først måtte på dissektionsbordet, hvor mikroskopet afslørede sanseorganer i bagbenene.

Det førte til undersøgelsen af, om myrer måske havde lignende organer, og det havde de i massevis.

Så mange, at det blev til års studier og et livs interesse. Var det ikke blevet myren, var det blevet et andet emne med tilknytning til naturen, - i de unge kandidatår var Hakon Fogh stærkt optaget af geologi, og han var som zoolog med på marinebiologisk ekspedition til de vestindiske øer for at fiske ålelarver og kortlægge ålens vandring.

- De blev tidlig rektor?

Rektor Tolderlund-Hansens
mindeord om
rektor Lauritsen

Rektor Hakon Fogh
80 år

„Papirvrøvl ikke noget
for mig“

- Det var faktisk en ønskestilling. Men det er det åbenbart ikke mere.

- Næh, nu søger man jo bort.

- Ja, og jeg kom nok også væk i rette tid, for der er blevet meget mere papirvrøvl, end der var i min tid, selv om jeg synes, at jeg havde nok, og det er ikke noget for mig.

Selv om jeg på et meget tidligt tidspunkt i min lærerkarriere har været ekspert - i alt fald i alle de formelle krav, der kan stilles til WC'er.

- WC'er?

- Jo, efter den egentlige kandidateksamen tager man jo en pædagogisk eksamen, en ret overflødig affære, som vi ofrede et halvt år på. I den forbindelse havde vi et fag, der hed skolehygiejne, og til eksamen var jeg oppe i WC'er. Alle former for WC'er. For tænk, om vi nu en gang skulle få indflydelse på eller forestå et skolebyggeri. Det kom jeg forresten til på et senere tidspunkt, men da havde jeg for længst glemt min ungdoms viden om WC'er.

- Hvorfor valgte De egentlig at blive rektor?

- Åh, ærgerrighedens djævel har vel sin andel i det. Man vil jo gerne nå en topstilling. Men det er såmænd ikke, fordi det gav stort mere i indtægt, og det gør det jo slet ikke nu.

- Var De glad for rektorgerningen?

- Absolut. Også undervisningsmæssigt. Som rektor bestemte man selv, hvilke fag, man ville undervise i og på hvilke klassetrin. Jeg valgte 3. mellem, fordi det er sådan nogle sjove unger, omend de i reglen ikke er alt for disciplinære i den alder.

★

Dr. Ada Bruhn
Hoffmeyers værk
om skolen anmeldt
af »Information«

Salget af dr. Ada Bruhn Hoffmeyers bog: „Artibus ingenuis, Roskilde Katedralskole gennem tiderne“, der blev trykt i 1000 eksemplarer, fortsætter støt. Af oplaget rester 265 eksemplarer, og det anbefales de medlemmer, der endnu ikke har sikret sig det smukke og interessante værk, at gøre det. Bogen koster 30 kr. portofrit tilsendt, og beløbet kan indbetales sammen med kontingentet.

Den 9. maj i år bragte „Information“ følgende anmeldelse af værket:

På opfordring af Roskildenser-Samfundet påtog dr. phil. Ada Bruhn Hoffmeyer sig for adskillige år siden at skrive Roskilde Katedralskoles historie. Fru Bruhn Hoffmeyer er selv født i Roskilde og elev fra den gamle skole, der menes at være grundlagt omkring 1020. Nu foreligger bogen, eller rettere: værket, for det er blevet en tung sag på treogethalvt hundrede tæt trykte sider: „Artibus ingenuis, Roskilde Katedralskole gennem tiderne“. (Artibus ingenuis er skolens devise). Roskildenser-Samfundet, der er en sammenslutning af elever fra skolen, står som

udgiver. Med særlig fornøjelse har forfatterinden skildret skolens betydning i middelalderen, da den nåede et højdepunkt som kulturcentrum og besøgte af studerende fra hele Norden. Under Erik af Pommern var den forresten på tale som muligt universitet. Tanken om Roskilde som universitetsby har altså adskillige århundreder på bagen! Men ganske uafhængigt af universitetsplanerne lever katedralskolen sit eget liv og skal om føje tid flyttes bort fra sin historiske plads. Grundudgravningerne til den nye skole ved Holbækvej uden for byen er netop begyndt.

- Hans Rønø har været værkets billedredaktør, og blandt de mange illustrationer, han har fundet frem, er et pudsigt atmosfærefyldt billede af fire af skolens strenge lærere fra 1870-erne. Der var ivrige keglespillere i lærerstaben, og selv foran „udsigterne“, det faste inventar hos datidens fotografer, skulle keglespillets kunst demonstreres.

I anledning af 50-års jubilæet oprettede Roskildenser-Samfundet et legat til ære for Holger Rørdam, der har været bestyrelsesmedlem gennem alle 50 år. Generalforsamlingen godkendte den foreslåede fundats, og samtidig, at fundatsen for Oxholms legat blev ændret, så begge fundatser herefter har samme ordlyd. Oxholms legat bliver fremtidig tildelt en mandlig student og Holger Rørdams legat en kvindelig student blandt årets dimittender.

Fællesfundatsen er sålydende:

- § 1. Legatkapitalen er anbragt i stats- eller kreditforeningsobligationer.
- § 2. Af renterne uddeles årligt ved dimittendfesten efter indstilling fra skolen, et opmuntringslegat på 100 kr. til en student blandt årets dimittender, der i skoletiden har vist initiativ til fremme af sammenhold og kammeratskab.
- § 3. I tilfælde af legatets ophævelse, der kun kan ske ved en enstemmig vedtagelse af den samlede bestyrelse, overgår midlerne til Roskildenser-Samfundets studie- og uddannelsesfond.

Den 18. marts fyldte tidligere lektor ved Roskilde Katedralskole, dr. phil. J. O. Arhning, 75 år. Dr. Arhning er fortsat beskæftiget med at videreføre sit store livsværk: Roskilde domkapitels historie. Første del var hans doktordisputats, anden del handler om tiden fra 1416 til reformationen. Materialet er uhyre omfattende, men de største og vanskeligste afsnit er færdigredigeret.

Holger Rørdam
hædret med legat,
der skal bære
hans navn

Dr. Arhning
75 år

Lærere som folketingskandidater

To af Roskilde Katedralskoles lærere var opstillet som kandidater ved sidste folketingsvalg: lektor Whitta Jørgensen for „Det konservative Folkeparti“ og lektor Gyrithe Jensen for „Liberal Centrum“.

Gave til studie- og uddannelsesfonden fra lektor Rathsachs døtre

Ved 50-års jubilæet havde Roskildenser-Samfundet den store glæde at modtage en check på 1000 kr., indlagt i et brev af følgende ordlyd:

I anledning af 50-års jubilæet ønsker vi Roskildenser-Samfundet hjertelig til lykke og sender en gave til studie- og uddannelsesfonden. Vi ved, at det ville være i fars ånd. Han holdt meget af sin skole og sine elever og knyttede bånd, der holdt livet igennem. Han fulgte dem så længe han kunne, og det havde han også lejlighed til at gøre i Roskildenser-Samfundet, hvor han altid blev hjertelig modtaget og deltog i mange smukke fester.

Med venlig hilsen

Anita Rathsach
overassistent

Charlotte Rathsach
biblotekar (st. 18)

Naturligvis har bestyrelsen takket frøknerne Rathsach for den smukke gave og den ånd, den er givet i.

70-, 65- og 60-års jubilarer

Roskildenser-Samfundet har blandt sine medlemmer tre 70-års jubilarer: civilingeniør Axel Smidt (st. 1897), redaktør H. Bork og murermester Fr. Scheldermann (r. 1897), én 65-års jubilar: tømrerm. Will. Kristensen (r. 1902) og hele syv 60-års jubilarer: direktør Axel V. Jensen (st. 1907), entreprenør P. Brøker, stationsforstander A. Kranholm, maskinmester N. C. Nielsen, overdyrlæge K. C. Nielsen og billetkasserer P. J. Olsen (r. 1907) samt viceskoleinspektør Åge Madsen (4. kl. hovedeksamen 1907).

Disse ældre jubilarer blandt medlemmerne er alle inviteret til festen lørdag den 4. november som Roskildenser-Samfundets gæster.

Guldbryllup i medlemskredsen

Blandt indbyderne i 1916 til stiftelsen af Roskildenser-Samfundet fandtes mag. art. L. Hammerich. Magisteren, der senere blev til professor Louis Hammerich, har gennem de forløbne 50 år været medlem af Roskildenser-Samfundet. Han er student fra 1910 og er gift med et andet mangeårigt medlem: fru Clara Hammerich, f. Flensborg (st. 1911), der er blevet en international kendt skikkelse inden for soroptimistbevægelsen. Anledningen til, at ægteparret her nævnes, er den, at de den 30. juli i år kunne fejre deres guldbryllup. Roskildenser-Samfun-

det bringer sine to trofaste medlemmer en forsinket lykønskning.

„Roars Kilde“ vil ikke undlade fremtidig at nævne alle guldbryllupper, der finder sted inden for medlemskredsen. Det vil jo ikke blive uoverkommeligt.

Ved translokationen uddelte formanden, Hans Rønø, på bestyrelsens vegne Roskildenser-Samfundets legat på 500 kr. til student Per Astrup og ved dimittendfesten om aftenen Oxholms legat på 100 kr. til student Ole Rehermann og Rørdams legat, ligeledes på 100 kr., til student Jutta Hindhede. I alle tre tilfælde medfulgte et eksemplar af Roskilde Katedralskoles historie.

Den 21. marts overværede Roskildenser-Samfundets sekretær, Inge Winther, skolens årlige pige-gymnastikopvisninger og uddelte efter lærerindernes indstilling sølvbægre til de 3 dygtigste inden for de 4 hold. Præmierne tilfaldt 3. g'erne: Lisbeth Skousen Pedersen, Lise-Lotte Øhlenschläger, Helle Bagger, Hanne Lykke Jensen, Jutta Hindhede, Birgitte Sonne, Mona Olsen, Dorte Iversen, Anne Olsen, Lis Johansen, Karen Aggernæs og Hanne Ringhøj.

Rektor Tolderlund-Hansen har som i tidligere år udbedt sig en lille beretning om Roskildenser-Samfundets virksomhed til skolens årsskrift 1967. Formanden har naturligvis med taknemmelighed efterkommet rektors anmodning.

Familien Jacobsen nåede at fejre 50-års jubilæum som ejere af hotel Prinsen, inden bygningen som nævnt i sidste års „Roars Kilde“ blev overtaget af Landmandsbanken, der vil indrette filial, hvor isenkræmmer H. P. Nielsen og Jacobsens herreekviperingshandel hidtil har ligget. Hotellet fortsætter som hidtil under direktion af restauratør Frede Volfing. Familien Jacobsen modtog på 50-års dagen en blomsterhilsen fra sin stamgæst i lige så mange år: Roskildenser-Samfundet.

Når alle dimittender modtager „Roars Kilde“ er det for at animere til indmeldelse i Roskildenser-Samfundet. Kontingentet er kun 8 kr. om året de første 8 år efter afgang fra skolen, og man bliver medlem ved at udfylde og afsende vedlagte indbetalingskort med angivelse af navn og adresse.

Hvert år holder Roskildenser-Samfundet i samarbejde

Uddeling af legater

Gymnastikpræmier

Omtale af Roskildenser-Samfundets virksomhed

Familien Jacobsen har forladt hotel Prinsen

Til dimittenderne

med skolen en særlig fest for medlemmerne blandt de sidste fem-seks dimittendhold, dog således at det enkelte års dimittender alle indbydes.

Til jubilarerne

Også alle jubilarer modtager „Roars Kilde“. Jubilarer, der ikke er medlemmer af Roskildenscr-Samfundet, kan blive det ved at indsende 15 kr. på vedlagte indbetalingskort. Uden stadig tilgang af medlemmer, kan Roskildenscr-Samfundet ikke klare sine opgaver.

Livsvarigt medlemskab: 200 kr.

Livsvarige medlemmer (livsvarigt medlemskab koster endnu i år kun 200 kr.) må ikke betragte indlagte indbetalingskort som en opkrævning. Det letter ekspeditionen meget, når indbetalingskort kan indlægges i alle kuverter, derfor sker det.

Sæt kammerater stævne ved stiftelses- og jubilarfesten

Til stiftelses- og jubilarfesten (altid første lørdag i november) møder der ud over jubilarerne en kreds af medlemmer, der år efter år stort set er de samme. Hvorfor bliver de ved med at komme? Mon ikke, fordi de har erfaret, at de her oplever en dejlig aften. Var det ikke en idé at følge deres eksempel? Sæt en eller flere klassekammerater stævne og mød frem.

Prisen for middagen er „kun“ 50 kr. Ordet „kun“, fordi den faktisk er dyrere, men foreningen klarer mosen. Middagen kunne naturligvis godt tilbydes billigere, hvis deltagerne selv betalte drikkevarerne, kaffen og serveringsafgiften, men det rummer sjældent nogen økonomisk fordel for den enkelte, tværtimod. Man køber vinflasker til deling, og regningen løber op i skyerne, foruden at de mange bestillinger på drikkevarer sinker både servering og afregning. At alle nyder det samme, giver også den bedste feststemning og med de 50 kr. er alt betalt: tre retter mad, vine, kaffe og serveringsafgift.

Så er der påklædningen. Ved festdragt forstås bestyrelsen kjole, smoking eller mørkt tøj efter behag. Så alle kan deltage.

Studie- og uddannelsesfonden

Ansøgninger om lån fra Roskildenscr-Samfundets studie og uddannelsesfond stiles til bestyrelsen og sendes til legatudvalgets formand, lektor *Svend Johannsen*, Allehelgensgade 13, Roskilde. Der kan ydes lån til studerende straks ved studiets begyndelse og til skolens elever. Nærmere oplysninger fås hos lektor Johannsen.

Julebog om det gamle Roskilde

For femte gang udsender Roskildenscr-Samfundets formand, Hans Rønø, til jul et udvalg af sine lokalhistoriske lørdagsartikler i Roskilde Tidende. Bogens titel er i år: „Det gamle Roskilde i Billeder“.

Adskillige gamle årgange af „Roars Kilde“ haves i et ret stort antal og kan erhverves af interesserede for 1 kr. pr. stk., portofrit tilsendt.

Det var med store betænkeligheder, at Carina Andersen-Rosendal i 1954 gik med til at videreføre „Roars Kilde“ efter Lise Nørgaard, og det kan man såmænd godt forstå, for hvem føler sig kvalificeret til at optage arven efter en hovedstadsredaktør i stjerneklassen, men da redaktionsudvalget lovede at bistå hende, sagde Carina til sidst ja, og det skal hun have tak for. Betænkelighederne kunne hun for så vidt godt have sparet sig, for hun har løst opgaven strålende. Efter 13 års redaktion ønskede hun sidste år at fratræde, fordi hun havde fået hænderne fulde af arbejde som vicepræsident i den europæiske soroptimist-federation, der er et hæderfuldt, men også arbejdskrævende hverv.

Gamle gymnastiklærer Hansen sagde en gang, at de fleste mennesker nøjes med at løse de opgaver, der bliver stillet dem, 90 %, som de kan klare sig med; kun få binder en sløjfe om arbejdet ved at udføre de sidste 10 % også, men kun ved at binde denne sløjfe erfarer man, hvad arbejdets glæde er.

Carina er grundig og omhyggelig i alt, hvad hun får med at gøre og må derfor ofte have oplevet denne glæde, også når hun hvert år afleverede det færdige årsskrift efter fuld indsats af evne og vilje overfor opgaven. Sidste år satte hun et fornemt punktum for sin redaktionsvirksomhed med 50-års jubilæumsskriftet. Det blev hun af medlemmerne rost for på generalforsamlingen, som hun er blevet rost hvert år, og det har ingen tidligere redaktør oplevet. Hver gang, det er sket, har hun fortjent det, for aldrig har hun glemt de sidste 10 % af arbejdet: sløjfen.

Udsalg af
»Roars Kilde«

Tak til
ex-redaktør Carina
Andersen-Rosendal

Roskildenser-Samfundets regnskab

1. august 1966—31. juli 1967

A. Kasseregnskab

Driftsfonden

Bank-, giro og kassebeholdning 1. august 1966	kr.	7.615,36
<i>Indtægter i regnskabsåret:</i>		
Medlemskontingenter	kr.	16.320,50
Renter af Ahlefeldts legat	-	547,22
Bogsalg	-	4.386,81
Renter	-	140,13
		<hr/>
	kr.	21.394,66
		<hr/>
	kr.	29.010,02
<i>Udgifter i regnskabsåret:</i>		
Jubilæumsfesten 5.-11. 1966	kr.	8.046,03
Festen på skolen 2.-4. 1967	-	821,30
Dimittendfesten 24.-6. 1967	-	2.198,80
Roars Kilde nr. 48	-	9.855,18
Gymnastikpræmier	-	720,00
Gaver	-	422,50
Indkøb af 500 kr. 6 % obligation til Holger Rørdams legat	-	345,50
Administration	-	4.826,33
Roskildenser-Samfundets legat	-	500,00
		<hr/>
		27.735,64
Bank-, giro- og kassebeholdning 31. juli 1967	kr.	<hr/>
		1.274,38

Waldemar Oxholms legat

Sparekassebeholdning 1. august 1966	kr.	94,70
Renter af obligationer	-	105,00
Renter af sparekassebeholdning	-	6,24
		<hr/>
	kr.	205,94
Gebyr	kr.	5,00
Legatportion	-	100,00
		<hr/>
		105,00
Sparekassebeholdning 31. juli 1967	kr.	<hr/>
		100,94

Holger Rørdams legat

Renter af obligationer	kr.	110,00
Renter af sparekassebeholdning	-	0,63
		<hr/>
	kr.	110,63
Legatportion	-	100,00
		<hr/>
		10,63
Sparekassebeholdning 31. juli 1967	kr.	<hr/>
		10,63

Studie- og uddannelsesfonden

Driftsregnskab

1. august 1966-31. juli 1967

INDTÆGT

Indvundne renter:

af obligationer	kr.	655,00
af sparekassebøger	-	1.949,27
af udlån	-	1.778,66
Gave fra frøknerne Rathsach	-	887,00
Bidrag fra kontingentbetalere	-	887,00
	kr.	<u>6.269,93</u>

UDGIFT

Administration	kr.	1.000,00
Kurstab på obligationer	kr.	297,50
% kursvinding på obligationer	-	17,50
Overskud	-	4.989,93
	kr.	<u>6.269,93</u>

STATUS PR. 31.-7. 1967.

Aktiver:

Kassebeholdning:

indestående på sparekassebøger i Roskilde Sparekasse konto 02-80105	kr.	2.048,99
konto 715-00-01241	-	45,41
	kr.	<u>2.094,40</u>

A. P. Andersen og hustrus mindefond: (legatkapital 40.000 kr.)

Roskilde Sparekasse 06-59572, indest. pr. 1.-8. 1966	kr.	32.640,74
Tilskrevne renter	-	1.784,66
	kr.	<u>34.425,40</u>
Udlånt til studielån	-	17.000,00
	kr.	<u>17.425,40</u>

Lektor Schoustrups legat:

Roskilde Sparekasse 06-60536, indest. pr. 1.-8. 1966	kr.	1.342,20
Tilskrevne renter	-	83,88
	kr.	<u>1.426,08</u>

Obligationer:

1.000 kr. 4½ % Østift. Kreditf., 13. serie - kurs 73½	kr.	735,00
7.000 kr. 4 % Østift. Kreditf., 16/1 - kurs 55	-	3.850,00
5.000 kr. 4 % Ny jydsk Købst Krf. 9. s. - kurs 59¾	-	2.987,50
2.000 kr. 4 % Dansk Statslån S 1987 - kurs 69	-	1.380,00
1.000 kr. 5 % Østift. Kreditf., 15/2 - kurs 65	-	650,00

Transport kr. 30.548,38

<i>Studielån:</i>		Transport kr.	30.548,38
Saldo den 1.-8. 1966	kr. 77.500,00	43 lån	
Betalt afdrag	- 7.700,00	÷ 3 lån	
	kr. 69.800,00	40 lån	
Nye lån	- 31.000,00	+ 16 lån	
	kr. 100.800,00	56 lån	kr. 100.800,00
			<u>kr. 131.348,38</u>

Passiver:

Formue pr. 1.-8. 1966	kr. 126.358,93
Overskud i regnskabsåret	- 4.989,38
	<u>kr. 131.348,38</u>

Rigtigheden af foranstående driftsregnskab og status attesteres.
Aktiverne er til stede.

SPAREKASSEN FOR ROSKILDE BY OG OMEGN, den 13. september 1967.

K. HENKER

J. SVARRE NIELSEN

A. CHRISTIANSEN

ROARS KILDE

Udgivet af Roskildenser-Samfundet

Inge Winther (ansv.)

Skomagergade 3,

Roskilde

Christian Stigaards Bogtrykkeri, Roskilde.